

Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV • LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

2017

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

12

16

25

Ludia pre lesy, lesy pre ľudí

Obsah

- 3** Editorial
Anketa
- 4** Memorandum o spolupráci pri rozvoji cyklickej dopravy a cykloturistiky na Slovensku
Novým riaditeľom OZ Žilina je Peter Chrust
Pamätná medaila Zväzu múzeí
- 5** Automatizovaný stacionárny detekčný systém (ASDS) pre včasnú detekciu lesných požiarov na Slovensku
Kamzíky v Gaderskej doline
- 6** Celoplošná príprava a LESY SR (novinka alebo tradícia?)
- 8** Rekordný 53. ročník Venerovského memoriálu v našom podaní
- 9** Rady lesných pedagógov sa opäť rozrástli
- 10** Na Medzinárodný deň lesov „S múzeom do lesa“
Privítanie jari
- 11** Zázračné dubienky
- 12** Symfónia pre kladivo a nákovu
- 14** Stretnutie s dodávateľmi služieb v pestovateľskej činnosti
Spomienka na Ing. Jána Závodského, CSc.
- 15** Ing. Pavel Michalík z pod Poľany – osemdesiatročný
RNDr. Samuel Šingler – deväťdesiatročný
- 16** S horolezeckou legendou lesnými chodníkmi k prestretému stolu
- 18** Celoplošná príprava a LESY SR (novinka alebo tradícia?)
- 20** Poradné orgány Ministerstva hospodárstva Slovenského štátu
- 22** Les pod nohami
- 23** Boží hrob nenájdete len v Jeruzaleme
- 24** Zeleným hore! ☺
Kurz rezu ovocných stromov
- 25** Lesné lanové systémy (2. časť)
- 26** Začína hubárska sezóna!
Boršč
- 27** Spoločenská rubrika
- 28** Poľský dub Josef je Európskym stromom roka 2017

Pobyt na čerstvom vzduchu je na nezaplatenie, hoci v dnešnej hektickej dobe skoro každý radšej využije dopravný prostriedok, ktorý šetrí čas, aby stihol čo najviac... Ľudia sa ponáhľajú do práce alebo domov, a pritom sú atakovaní množstvom informácií z rôznych mediálnych alebo printových zdrojov, ktoré útržkovite vnášajú do svojich životov.

Pri čoraz zriedkavejšom kontakte s realitou sa často stáva, že človek časom veci začne pomenúvať úplne inak, a tak napríklad z púpavy môže byť odrazu podbel, zo srnca malý jeleň... Tieto mylné informácie sú podávané ďalej a informačný šum začína pomaly naberať na sile.

Ale výnimky potvrdzujú pravidlo, a tak sa na druhej strane ocitávajú čoraz menšie skupinky ľudí, pre ktoré je denno-denný kontakt s realitou tým najbežnejším. Často však napriek tomu a možno práve preto zostávajú títo ľudia nepochopení, odsudzovaní...

Je načase zamyslieť sa nad tým, ako haldy informácií vzdalujú ľudstvo od prežívania vlastného života. Ľudia by sa mali zamyslieť sami nad sebou a začať tráviť viac času mimo virtuálnej reality, pretože spoločnosť prestáva myslieť, tvoriť si vlastné názory, sudy a úsudky. Je načase začať používať zdravý sedliacky rozum, spoznávať reálne veci okolo seba... Inak sa môže stať, že človek pri kontakte s realitou zažije nepríjemne prekvapenia.

Anketa

Výberkový spôsob hospodárenia, prírode blízke hospodárenie a viaceré ďalšie spôsoby pestovania lesa sa zameriavajú na zvýšenie prirodzeného zmladenia alebo jeho udržanie približne na 40% výsadby, čím dosahujeme zníženie nákladov na zalesňovanie. Lenže takéto spôsoby pestovania porastov sú častokrát narušené prírodnými kalamiťami. Ako ovplyvňuje vysoké zastúpenie kalamiťných plôch na vašom závode pomer prirodzeného zmladenia a umelého zalesňovania oproti rokom pred kalamiťou Žofia.

Peter Morong riaditeľ OZ Beňuš

Samozrejme, že najideálnejší spôsob zabezpečovania obnovy je prostredníctvom tzv. bežného alebo ak chceme, plánovaného hospodárenia. Kalamity zásadným spôsobom sťažujú hospodárenie OZ nielen poklesom speňaženia, zvýšenými nákladmi v ťažbe, ale aj poklesom prirodzeného zmladenia, keďže postihujú aj porasty, ktoré ešte nie sú „pripravené“ na obnovu. OZ Beňuš bohužiaľ nemôže deliť obdobie na „pred Žofiou“ a „po Žofii“. Kalamity nám nepretržite sťažujú hospodárenie už od r. 1996 a intenzívne od r. 2004, kedy sa ku kalamite pridal ešte ďalší fenomén – zákon o ochrane prírody (paradoxne). V rokoch 2014-2015 tvorilo PZ iba 19%, keďže kalamitou boli postihnuté veľké plochy mladých porastov bez zmladenia. Minulý rok sme dosiahli 23% úroveň PZ. Našou snahou je však aj v tomto nepriaznivom období dosiahnuť úroveň prirodzeného zmladenia aspoň 30%.

Ján Vavrek riaditeľ OZ Revúca

Na území OZ Revúca vystrájala „Žofia“ najmä v porastoch so zníženým zakmenením. Boli to porasty načaté minulými vetrovými

a podkôrníkovými kalamiťami, ale aj porasty, ktoré boli rozpracované v predchádzajúcich rokoch obnovou. Významnou mierou boli postihnuté objekty Pro Silva, v ktorých sa v minulosti znižovalo zakmenenie porastov plošne na veľkých výmerách. Vzhľadom na predchádzajúcu rozpracovanosť porastov očakávame na listnatej časti postihnutého územia vysoký podiel prirodzeného zmladenia. Horšie sú ihličnaté časti, kde zakladáme následný porast umelo. V percentuálnom vyjadrení sme dosahovali pred „Žofiou“ podiel prirodzenej obnovy na úrovni viac ako 75%. Teraz pri harmonogramovej likvidácii následkov víchrice je podiel prirodzenej obnovy na úrovni 60%. Nasledujúci trend vývoja prirodzenej obnovy bude závislý od rozsahu následnej podkôrníkovej kalamity.

Ján Vrbenský riaditeľ OZ Liptovský Hrádok

S prírodnými kalamiťami náš odštepny závod zápasí viac ako decénium. Spracovaním vetrových a následne podkôrníkových kalamiť odkrývame veľké množstvo kalamiťných plôch, čím sa zhoršujú podmienky pre prirodzenú obnovu. Od roku 2004 ide o 10.300 hektárov. Prírodná obnovu porastov sa v súčasnosti pohybuje na úrovni

10% z celkovej obnovy lesa. Uvedený podiel výrazne ovplyvňujú prírodné pomery stanovišť (HSLT), expozície a nadmorské výšky, v ktorých sa prevažná väčšina plôch nachádza. Obnova v podmienkach voľných plôch bez clony materského porastu a absencie fruktifikácie schopných jedincov eliminujú podmienky pre nástup prirodzenej obnovy.

Miroslav Pepich riaditeľ OZ Čierny Balog

Na území nášho závodu veľké kalamiťné holiny po vetrových alebo podkôrníkových kalamiťách paradoxne ovplyvňujú podiel prirodzenej obnovy len minimálne. V posledných rokoch dosahujeme nad 50 %-tný podiel prirodzenej obnovy z celkovej obnovy lesa. Okrem prírodných daností je to aj maximálnym využívaním predĺženia lehoty na obnovu lesných porastov (2+2) a myslím si – aj z dlhoročných skúseností hlavne z kalamity 1996, že táto lehota by mala byť ešte legislatívne upravená na 2+3 až 2+4. Samozrejme, prístupmi prírode blízkeho obhospodarovania lesov, prípravou hlavne smrekových monokultúr už od prvých výchovných zásahov, budeme situáciu ešte zlepšovať.

Memorandum o spolupráci pri rozvoji cyklistickej dopravy a cykloturistiky na Slovensku

Štátny podnik LESY Slovenskej republiky zahájil spoluprácu s Národným cyklokoordinátorom v oblasti rozvoja cykloturistiky na Slovensku.

Štátny podnik LESY Slovenskej republiky v zastúpení generálnym riaditeľom Marianom Staníkom a Národný cyklokoordinátor Peter Klučka spoločne podpísali 27. marca na pôde Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky historicky prvé Memorandum vo veci spolupráce

pri rozvoji cyklistickej dopravy a cykloturistiky na Slovensku.

Memorandum vznikajú nové obzory a možnosti spolupráce pre obidve zúčast-

nené strany. Podporí sa budovanie nových cyklotrás po lesných cestách, rozvoj cykloturistiky, ako aj možnosť spoznávať krásy slovenských lesov. -mn-

Novým riaditeľom OZ Žilina je Peter Chrust

Generálny riaditeľ podniku LESY Slovenskej republiky Marian Staník dňom 31.3.2017 zrušil poverenie na riadenie OZ Žilina Elene Kubičkovej a od 1.4.2017 menoval do funkcie riaditeľa OZ Žilina Petra Chrusta.

Ing. Peter Chrust je dlhoročný pracovník štátnych lesov. Od ukončenia Lesníckej fakulty VŠLD Zvolen v roku 1986 pracoval ako lesník, technik LS, vedúci LS, zástupca riaditeľa OZ, riaditeľ OZ Žilina, riaditeľ OZ Považská Bystrica a rozvojovo-technický riaditeľ generálneho riaditeľstva podniku LESY SR. V poslednom období, od roku 2010, pôsobil v súkromnej sfére ako odborný lesný hospodár.

Novému riaditeľovi prajeme pevné nervy a veľa úspechov.

-vr-

Pamätná medaila Zväzu múzeí

Na 27. Valnom zhromaždení Zväzu múzeí na Slovensku, ktoré sa uskutočnilo 29. marca 2017 v Banskej Bystrici, dostalo Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene významné ocenenie. Je ním Pamätná medaila Zväzu múzeí na Slovensku udelená pri príležitosti 90. výročia Lesníckeho múzea a 75. výročia zvolenského Mestského múzea vo Zvolene. Súčasný LDM nadväzuje na dlhoročnú predchádzajúcu aktivitu oboch múzeí, čerpá z fondov, dokumentačných, prezentačných a publikačných aktivít svojich predchodcov a ďalej ich rozvíja. Aj touto cestou pracovníci múzea ďakujú za významné ocenenie, ktoré je veľkým povzbudením do ďalšej práce.

Tatiana Figuorová
LDM Zvolen

Automatizovaný stacionárny detekčný systém (ASDS) pre včasnú detekciu lesných požiarov na Slovensku

Ochrana pred požiarimi všetkých kľúčových oblastí s významným prírodným bohatstvom Slovenskej republiky v podobe lesov a všetkého, čo má s lesmi či už priamu alebo nepriamu súvislosť. To je hlavný dôvod realizácie projektu s komplikovaným názvom ASDS, ktorý však presne vystihuje podstatu projektu.

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik sa aj v programovacom období 2014 – 2020 uchádzali o možnosti získania finančných prostriedkov z PRV SR spolufinancovaný fondom – Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), na realizáciu projektov, či už z Opatrenia 4/4.3, tak aj z Opatrenia 8 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov, Podopatrenie 8.3 – Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami. Projekt ASDS patrí práve do tohto Podopatrenia.

Nasadenie systému ASDS je zamerané na územia najviac ohrozené lesnými požiarimi, medzi ktoré patria oblasti po vetrovej a podkôrnikovej kalamite vo Vysokých a Nízkych Tatrách, borovicové monokultúry na Záhorí a oblasti s vysokou návštevnosťou

turistov, v oblastiach s vysokým a stredným stupňom požiarovosti.

Automatizovaný stacionárny detekčný systém je technológiou bežne používanou vo svete už viac ako desať rokov, pričom významne prispieva k ochrane a záchrane lesov v krajinách ako Nemecko, Španielsko alebo USA. Pomocou systému ASDS bude možné v slovenských podmienkach vykonávať nepretržitý monitoring určených oblastí, skrátiť čas detekcie vznikajúcich alebo vzniknutých požiarov, lokalizovať požiare pomocou GPS súradníc a následne ich zobrazíť na digitálnej mape. ASDS zároveň vytvorí priestor pre efektívnejšie nasadenie a využitie zložiek integrovaného záchranného systému a to najmä Hasičského a záchranného

zboru Slovenskej republiky, v prípade hroziaceho požiaru. V neposlednom rade bude ASDS použiteľný aj pre potreby včasného varovania obyvateľstva pred blížiacim sa požiarom.

Systém ASDS bude po implementácii poskytovať služby ako zlepšenie ochrany flóry a fauny pred požiarom v monitorovaných územiach, ochranu štátneho a súkromného majetku v monitorovaných územiach, efektívnejšie nasadzovanie zložiek integrovaného záchranného systému, no predovšetkým zrýchlenie procesu varovania obyvateľstva pred požiarimi.

Do riadnej prevádzky bude systém spustený v apríli 2017.

Dana Kmeťová

Kamzíky v Gaderskej doline

Ako už tradične, aj tento rok zorganizovali zamestnanci Lesy SR š.p., Odštepný závod Žilina, v poradí už 17. ročník jarného sčítania kamzíkov v Gaderskej doline. V tejto oblasti sa vyskytuje kamzík vrchovský alpský. Pôvodná populácia tohto kamzíka bola do Gaderskej doliny dovezená z územia Českej republiky v počte 20 kusov a umiestnená bola do aklimatizačnej obory vybudovanej v rokoch 1956-1960. Postupne sa kamzičia zver dostala aj do voľnej prírody. Terénne a potravinové podmienky s patričnou starostlivosťou našich či už vtedajších alebo súčasných zamestnancov prispeli k tomu, že populácia kamzičej zveri je stabilizovaná na počte 60-70 kusov.

Samotné sčítanie kamzíkov prebehlo dňa 16. marca, ako bolo už vyššie spomenuté, pod záštitou Lesy SR š. p. OZ Žilina. Pozvanie prijali aj zástupcovia Okresného úradu v Martine, zástupcovia užívateľov okolitých poľovných revírov ako aj Obvodnej poľovníckej

komory v Martine. Počasie od skorého rána dávalo predpoklad na to, že kamzičia zver sa bude po tuhej zime sliť na otvorených priestranstvách a poskytne tak možnosť získať čo najreálnejšie údaje o jej stavoch.

Po rannom zahájení na chate Žihľavná, boli účastníci zaradení do menších skupiniek s pridelením vytipovaných lokalít výskytu kamzíkov. Zraz bol dohodnutý v skorých poobedných hodinách, pričom účastníkom bolo zabezpečené chutné občerstvenie.

Po zosumarizovaní sa podarilo účastníkom reálne pozorovať 37 kusov kamzičej zveri, čo potvrdzuje dobrý stav populácie v tomto regióne. Na záver by som chcel ešte raz vyzdvihnúť obetavú prácu zamestnancov Lesy SR š. p. OZ Žilina, ako na úrovni starostlivosti, tak aj ochrany tohto výnimočného a vzácného druhu zveri.

Miroslav Plavý
referent ekológie a poľovníctva
OZ Žilina

Celoplošná príprava a LESY SR

(novinka alebo tradícia?)

Jarnej výsadbe na niektorých závodoch predchádza aj celoplošná príprava. Existuje viacero spôsobov celoplošnej prípravy plôch. Pri niektorých sa vytrhávajú pne a vytvárajú depónia, pri iných nie. Ako je to v skutočnosti, sme sa na niektorých z odštepných závodov opýtali našich kolegov.

Aké majú praktické skúsenosti a v akom množstve sa venujú celoplošnej príprave kolegovia na Záhorí, sme sa informovali u pestovateľky odštepného závodu Šaštín Marty Ondrejovej

Odštepný závod Šaštín obhospodaruje časť územia viatych pieskov Záhorskej nížiny. Celoplošná príprava pôdy na Záhorí dlhoročnú tradíciu. Možno to znie neuveriteľne, ale jednoročný semenáčik borovice lesnej sa dokáže prispôsobiť extrémnym teplotným podmienkam na piesku. Ak ho zalesníte do rýchlo presychajúcej vrchnej vrstvy pôdy, neprežije. Navyše tmavá farba takejto pôdy znásobuje teplotu na povrchu.

Cieľom celoplošnej prípravy pôdy je zabezpečiť obnovu, podporiť rast kultúry a celoplošným ošetrovaním nielen udržať vodnovzdušný režim v pôde, ale vykonať súčasne aj ochranu kultúr pred burinou.

Aká je tradícia umelého zalesňovania na Vašom závode?

S umelým zalesňovaním Záhoria sa začalo v polovici 17. storočia. Z lesných porastov sa mala vytvoriť bariéra, ktorá by zabráňovala rozvievaniu piesku a zastavila jeho presypávanie. Na viazanie pieskov sa použila borovica, ako drevina nenáročná a odolná voči suchu a teplu. Spočiatku sa zalesňovanie

Vytrhané pne

vykonávalo plnosejbu borovicového semena. Od r. 1842 sa začalo zalesňovať jednoročnými borovicovými semenáčikmi štrbinovou sadbou. Pne sa vykopávali ručne. V tomto období sa na vyklčovanych plochách so sklonom k zaburineniu začalo poliariť – pestovala sa raž, do ktorej sa po troch rokoch vysadili jednoročné semenáčiky borovice. Z biologického hľadiska bol dokázaný kladný vplyv poliarenia. Kultúry, v ktorých sa poliariť, mali zdravú zelenú farbu a zapájali sa bez doplňovania už vo štvrtom roku. Pri výsadbe bez poliarenia rastúca burina potláčala lesnú kultúru, ktorá potom rástla pomaly, mala veľké straty, sadenice mali nezdravú farbu. Nevýhodou poliarenia bola vysoká prácnosť, postupne sa od neho upustilo a prešlo sa na prípravu pôdy brázdovaním a na hĺbkú až veľmi hlbokú orbu. Ubúdanie animálnych poťahov a klesajúci záujem obyvateľov

o ručné vykopávanie pňov, nútilo hľadať možnosti mechanizácie celoplošnej prípravy pôdy. Pre posúdenie významu prípravy pôdy pri obnove boli založené pokusné plochy s celoplošnou prípravou pôdy. Na týchto plochách bola vyššia ujatosť sadeníc, vyššia priemerná výška a nižší podiel vidličnatých jedincov. Takisto boli v minulosti pokusy o zavedenie podrastového hospodárenia v borovicových porastoch Záhoria, tie súviseli zo zákazom holorubov v 50.-tych rokoch minulého storočia. Presvetľovanie porastov malo za následok zhoršenie porastových a pôdnych pomerov a dôsledkom toho bolo zaburinenie pôd, nízka ujatosť kultúr. Pokusy o zavedenie tohto spôsobu hospodárenia na viatych pieskoch Záhoria neboli úspešné, prax sa vrátila k obnove porastov pôvodným overeným postupom, a to k holorubnému hospodárskemu spôsobu a k celoplošnej príprave pôdy.

Poznatky, ktoré získali naši predkovia v minulosti, využívame v súčasnosti s malými vylepšeniami aj my. Na našom odštepnom závode vykonávame nasledovné spôsoby prípravy pôdy:

Celoplošná príprava pôdy zhrňovaním pôdy a pôdneho krytu s klčovaním, vývozom pňov a orbou – po ťažbe, ktorá sa vykonáva prevažne harvesterovými technológiami, sa pne mechanizovane vytrhajú a spolu so zvyškami po ťažbe sa vyvezú mimo plochy lesného porastu, využívajú sa na výrobu energetickej štiepky, nasleduje rigolačná orba do hĺbky 50 až 60 cm a zrovnávanie plochy, orbou sa obráti pôdny horizont a zároveň sa týmto likviduje nežiaduca vegetácia a pandravy chrústa.

Celoplošná príprava pôdy zhrňovaním pôdy a pôdneho krytu s klčovaním pňov a orbou – v súčasnosti sa využíva v menšej miere, rozdiel oproti predchádzajúcemu

Hĺbková orba

spôsobu je, že pne a zvyšky po ťažbe sa nevytvárajú mimo plochy porastu ale zhŕňajú sa na depóniá, nasleduje hĺbková orba a zrovnanie plochy.

V minulosti sa vykonávala aj celoplošná príprava pôdy s pochovávaním pňov, pri ktorej sa nevytvárali depóniá, vyklčované pne sa zhŕňali do vyhlbených jám, kde sa utlačili a zahrnuli zemou.

Celoplošná príprava pôdy frézovaním v pásoch – frézou nesenou UKT sa odstráni burina a hrabanka a do takto pripravenej pôdy sa vykoná zalesnenie. Tento spôsob využívame pri väčších súvislých plochách pre opakované zalesňovanie. Vykonávame ho vlastnými zamestnancami a prostriedkami.

Možno by bolo dobré povedať ako je finančne náročné hospodárenie týmto spôsobom, teda samotná príprava plochy na novú výsadbu?

Priemerne ročne vykonávame celoplošnú prípravu pôdy na cca 150 ha. Tento spôsob prípravy pôdy pred zalesňovaním

uzatvorenú so štyrmi dodávateľmi. V roku 2017 nám ponuku do čiastkovej zákazky dal iba jeden dodávateľ. Tento rok končí platnosť rámcových dohôd, uvidíme, čo prinesie nové verejné obstarávanie.

Obnova borovicových porastov bez následnej kvalitnej celoplošnej prípravy by bola značne sťažená až nemožná, dokazujú to naše skúsenosti aj skúsenosti našich predchodcov. V budúcnosti by sme chceli začať porasty po príprave pôdy mechanicky ošetrovať UKT s nesenými diskami, vedie nás k tomu absencia účinného herbicídu pre použitie v lesnom hospodárstve ako aj problematická ochrana proti burine vyžinanim. Tento spôsob ošetrovania sa nám osvedčil pri starostlivosti o založené agátové porasty. Hoci momentálne nás trápia vysoké straty pri zalesňovaní, ako dôsledok kombinácie negatívnych faktorov – počasie – nedostatok zrážok, vysoké teploty, kvalita zalesňovacích prác, sadbový materiál, pandravy chrústa, pozitívny vplyv celoplošnej prípravy na uجاتosť, odrastanie a kvalitu borovicových mladín, nemožno odoprieť. Treba podotknúť aj

Plocha po celoplošnej príprave pôdy

používame pri obnove porastov borovice lesnej ale aj pri obnove topola, agátu, duba. Cena za celoplošnú prípravu pôdy sa pohybuje od 1800 do 1900 €/ha. Následne sa zalesňovanie vykonáva štrbinovou sadbou do pripravenej pôdy, náklady na zalesňovanie jednoročnými semenáčikmi borovice sú v rozmedzí 4,20 – 5,00 €/100 ks.

Ako je to s dodávateľmi týchto prác, pripadne s potrebným strojným vybavením. Je ich dostatok alebo využívate na to OZLT?

V posledných rokoch zaznamenávame nedostatok kvalitnej pracovnej sily v pestovnej činnosti, čo začína byť asi celoslovenský problém. Pokles záujmu zo strany dodávateľov služieb je i pri celoplošnej príprave pôdy. Rámcovú dohodu na tento výkon máme

to, že pri súčasnom krátkom jarnom období, našich každoročných objemoch umelej obnovy a nedostatku pracovných síl, by klasické zalesňovanie spojené s kopaním plôšok a následnou sadbou, nebolo možné stihnúť v agrotechnickom termíne.

Kedže celoplošná príprava nie je typická iba pre Záhorie, posunieme sa o niečo viac na východ, presnejšie k susednému závodu a na tému celoplošnej prípravy sme sa vypovedali aj výrobnotechnického námestníka Odštepňého závodu Smolenice Martina Matysa.

Z pohľadu geomorfologického členenia Slovenska sa región v obhospodarovaní nášho OZ Smolenice rozprestiera od pohoria Malých Karpát, cez Podunajskú rovinu a pahorkatinu až na Považský Inovec. V horských

oblastiach nemá zmysel a ani uplatnenie vykonávať celoplošnú prípravu pôdy. S týmto výkonom nemá náš OZ veľké skúsenosti. Privoňali sme k nemu až po ostatnej reorganizácii, keď sme si „rozdelili“ Palárikovský odštepňý závod. Až tu sme začali objavovať čara, zákutia a nástrahy Dunajských luhov. Celoplošnú prípravu sme už mali vysúťaženi naším predchodcom (OZ Palárikovo), tak si už len bolo treba počkať na vhodnú lokalitu. Dodávateľ prác ponúkal vykonať celoplošnú prípravu prostredníctvom pôdnej frézy. Aplikácia tejto metódy na zanedbaných dlhší čas odkrytých plochách – holinách sa nám javí ako vysoko efektívna. Rozruší pôdu do hĺbky cca 30 cm, zapracuje „starinu“ – porúbaniskovú flóru, zvyšky po ťažbe a navyše pôdu prekyprí. Samotná následná obnova lesa je bezproblémová. Po čase môžeme konštatovať i vysokú uجاتosť drevín. Dokonca neevidujeme v prvom roku ani prípadne škody od drobných hlodavcov či zajacov, ktorí v takomto bez zaburinenom prostredí nemajú tak potrebný pocit bezpečia. Keďže sme mali problémy s Rozhodnutím o schválení PSOL pre LC Lesy SR Bratislava, pod ktorý tieto plochy patria, neevidujeme tu nárast nových holín z ťažby. Naposledy sme „celoplošku“ vykonali pred tromi rokmi popri ramene Dunaja, za ktorý sa nám náhodní a všímaví občania poďakovali podnetom na SIŽP, ktorá síce rozpor s ochranou prírody pri aplikácii celoplošnej prípravy buldozénom (OZLT) nezistila, ale našu iniciatívu pri ochrane mladých lesných kultúr proti zveri oplocovaním náležite odmenila. Buldozér sme použili na ozaj starú zanedbanú kultúru, kde sme sa vytvoreniu klasickej plochy s depóniom neubránili.

Na akých plochách celkovo sa na Vašom závode hospodári takýmto spôsobom. Vedeli by ste to vyjadriť aj v percentách a aké druhy/druh/ drevín na nich pestujete?

Ako som už spomínal celoplošná príprava pôdy je na našom OZ raritou a pravdepodobne i naďalej zostane. Pri ročnej umelej obnove na ploche cca 100 ha sa celoplošná príprava podieľala na úrovni troch percent. Obnovným zastúpením je výhradne topol. Topol čierny, biely alebo tam kde to ochrancom prírody nevedí topol šlachtený. Takpovediac vraciame do pôdy tú istú drevinu, ktorú sme odtiaľ vzali.

Ostrov Sihoť v Bratislave je kapitola sama o sebe. I keď by vodári, (myslím tým Bratislavskú vodársku spoločnosť a.s.) chceli mať vyrúbané plochy rýchlo pokryté novou stromovou vegetáciou, museli prihliadnúť na požiadavky „ochranárskych internetových“ aktivistov a túto metódu prípravy pôdy sme z tejto lokality vylúčili. Už i pre to, že máme obmedzené výmery obnovných plôch – do 1 ha, čo by nám robilo problém s vysúťažením dodávateľa prác na takýto objem výkonu.

(pokračovanie článku na str. 18-19)

Rekordný 53. ročník Venerovského memoriálu v našom podaní

Účast až štyridsiatich lesníkov zo štátneho podniku LESY Slovenskej republiky urobilo 53. ročník Venerovského memoriálu aspoň z nášho pohľadu výnimočným, pretože sme tým prispeli k najväčšej účasti na tomto celoslovenskom lesníckom podujatí. Rekordnú účasť spolu viac ako 100 pretekárov pomohli dosiahnuť aj zamestnanci ostatných

lesníckych firiem, a taktiež kolegovia z Českej republiky, Poľska ale aj z Maďarska.

Oproti predchádzajúcim ročníkom sa tento rok v jednotlivých disciplínach v podstate nič nemenilo, akurát rozhodcovia po dohode so zástupcom pretekárov z dôvodu ťažkých podmienok museli skrátiť bežeckú trať, a tiež zrušiť druhé kolo obrovského slalomu

(podobne ako na predchádzajúcom ročníku). Napriek týmto opatreniam sa náročnosť jednotlivých pretekov nezmenila, k čomu prispelo hlavne meniace sa počasie. Ale ako sa hovorí: „Lesník nepozná zlé počasie, ale zlé oblečenie,“ alebo v tomto prípade zlú prípravu. Povzbudzovanie kolegov, hlavne našej pani ministerky Gabriely Matečnej, nás burcovalo k podaniu tých najlepších výkonov počas celého behu so strelbou.

Samozrejme, že Venerovského memoriál má aj svojich víťazov a tu sa našim zamestnancom zvlášť darilo. V kombinácii si v priebehu dvoch dní (20.-21.3.) vyložoval a vystriedal titul Majster lesník Ľubomír Machyniak a Majsterkou lesníčkou sa stala Andrejka Machyniaková z nášho podniku. Okrem tohto úspechu naši zamestnanci aj v jednotlivých kategóriách obsadili popredné miesta, medzi ktorými by som vyzdvihol prvé miesto v kombinácii Danky Kráľovej v kategórii ženy 2 a 1. miesto už spomínanej Andrejky Machyniakovej v kategórii ženy 1. Taktiež v mužských kategóriách sa nám podarilo obsadiť v kombinácii kategórie M2 1. miesto Ľubomírom Machyniakom a 4. miesto Marekom Tabernausom. Zastúpenie sme mali aj v starších kategóriách, kde by som spomenul 3. miesto Jána Švančaru v kategórii M4.

Okrem celkových výsledkov sa našim zamestnancom darilo aj v jednotlivých disciplínach, ktoré uvádzam v tabuľkovej forme.

Marián Jágerčík

Ženské kategórie

Obrovský Slalom Kategória Ž1

1. MACHYNIAKOVÁ Andrea – LESY Slovenskej republiky, š.p.
2. TRNKOVÁ Monika – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica
3. KURJATKOVÁ Martina – Národné lesnícke centrum Zvolen

Obrovský Slalom Kategória Ž2

1. JAGERČIKOVÁ Janka – LESY Slovenskej republiky, š.p.
2. KYSELOVÁ Zuzana – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica
3. STŘELCOVÁ Katarína – TU – Technická univerzita Zvolen

Beh so strelbou Ž1

1. MACHYNIAKOVÁ Andrea – LESY Slovenskej republiky, š.p.
2. HALAMOVÁ Šárka – Lesy České republiky, s.p.
3. TRNKOVÁ Monika – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica

Beh so strelbou Ž2

1. KRÁĽOVÁ Danka – LESY Slovenskej republiky, š.p.
2. HERCHLOVÁ Jana – Mestský podnik lesov Medzev s.
3. STŘELCOVÁ Katarína – TU – Technická univerzita Zvolen

Mužské kategórie

Obrovský Slalom Kategória M1

1. MIHÁL Maroš – Národné lesnícke centrum Zvolen
2. KOREŇKO Peter – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica
3. ZEMANČÍK Matej – LESY Slovenskej republiky, š.p.

Obrovský Slalom Kategória M2

1. HUDÁČEK Marek – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica
2. MACHYNIAK Ľubomír – LESY Slovenskej republiky, š.p.
3. ŠTRBA Patrik 1975 – LESY Slovenskej republiky, š.p.

Obrovský Slalom Kategória M3

1. MENCÁK Petr – Lesy České republiky, s.p.
2. JAGERČÍK Marián – LESY Slovenskej republiky, š.p.
3. ANTOŠKA Miroslav – Združenie vlastníkov lesov a urbáriátov

Obrovský Slalom Kategória M4

1. ŠEFČÍK Ján – Lesy mesta Spišská Nová Ves
2. ČERMÁK Zdeněk – KRNP – Krkonošský národný par
3. ŠVANČARA Ján – LESY Slovenskej republiky, š.p.

Obrovský Slalom Kategória M5

1. ŠALING Peter – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica
2. CHVÁLA Karol – LESY Slovenskej republiky, š.p.
3. MICHELČÍK Mikuláš – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica

Beh so strelbou M1

1. OLEJÁR Lukáš – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica
2. MARČOK Michal – LESY Slovenskej republiky, š.p.
3. BARTÍK Martin – TU – Technická univerzita Zvolen

Beh so strelbou M2

1. MACHYNIAK Ľubomír – LESY Slovenskej republiky, š.p.
2. MARKO Ján – Euroforest s. r.o., Zvolen
3. ŠIKOLA Martin – KRNP – Krkonošský národný par

Beh so strelbou M3

1. RUSNÁK Vladimír – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica
2. FABIAN Ľuboš – ŠL-TANAPu Tatranská Lomnica
3. GEREK Dušan – LESY Slovenskej republiky, š.p.

Rady lesných pedagógov sa opäť rozrástli

Vraj všetci dospelí boli raz deťmi, len málokto si na to pamätá. Napísal vo svojej rozprávočke Saint – Exupéry. Na svoju dobu zatracovaný a nepochopený kritikmi. V dnešnej dobe snáď nenájdeme človeka, ktorý by aspoň raz neprečítal Malého princa alebo nepoznal „princovu“ líšku, ružu či ovečku v papierovej krabičke. Nezabudol na večné dieťa, ktoré je v každom z nás a len drieme a čaká na vhodný impulz, ktorý mu pomôže vrátiť sa späť. Pri absolvovaní kurzu Lesnej pedagogiky, snáď každý nájde svoje stratené ja – aspoň mne sa to podarilo.

V priebehu uplynulých dvoch mesiacov (25.1.-8.3.) sa rady lesných pedagógov na Slovensku rozšírili o šestnástich nových kolegov. Polovicu tvoria zamestnanci LESOV Slovenskej republiky, štátneho podniku. Za OZ Liptovský Hrádok sú to Andrea Sekanová, Katarína Jurigová, Zuzana Puterová, za LaDM Zvolen Stanislava Cútová, Miriam Turayová. Generálne riaditeľstvo LESOV Slovenskej republiky, š.p. bolo v zastúpení Nikoleta Nozdrovickej, Miloty Nádvorníkovej a vedúcej hotela Lesník Agáty Hrivnákovej. Nasledovali Štefan Pustovka z Pro Populo Poprad, s.r.o., Jana Znášiková, Ivo Antoš z Mestských lesov v Bratislave, študentky TUZVO Nikol Pisarčíková a Daniela Grellnethová. Mestské lesy v Dobšinej zastupovala Viktória Vikartovská a Lesotur Jozef Kršák.

V špeciálnom tréningovom programe Lesnej pedagogiky absolventi získavajú potrebné vedomosti a zručnosti z oblasti vývinovej psychológie, pedagogiky a didaktiky vyučovania, pedagogickej komunikácie, tvorivej dramatiky, projektového a zážitkového vyučovania, práce s verejnosťou v lesníctve a lesníckej komunikácii a práce s ľuďmi so špeciálnymi potrebami, ktoré sú potrebné na úspešnú realizáciu aktivít lesnej pedagogiky. Na základe vlastných skúseností, v priebehu kurzu bolo mnoho aktivít, ktoré boli nesmierne zábavné a pôsobili uvoľňujúco na všetkých účastníkoch. Výsledkom aktivít je pomocou zážitkového učenia pomôcť nájsť cestu každému účastníkovi lesnej vychádzky, pozitívny vzťah a lásku k prírode. Človek objaví, že v jednoduchosti je krása a aká je radosť opäť sa bez zábran zabávať.

Počas kurzu všetci účastníci absolvovali aj dve lesné vychádzky, pričom stále bolo cieľom približovať prírodu a jej krásy bližšie k ľuďom, avšak cieľová skupina bola úplne iná. V prvej to boli deti – predškôláci – naši nasledovatelia. Je veľmi jednoduché doma sa starať doma o jedno, dve, tri a viac svojich detí, ale myslím, že každý účastník mal veľký rešpekt pred deťmi v predškolskom zariadení a hlavne či ich dokážeme zaujať, osloviť pripravenými aktivitami, zanechať stopu po získaných vedomostiach, ktorá by po každej lesnej vychádzke mala ostať.

V záverečnej spätnej väzbe, bolo zaujímavé pozorovať, čo deti najviac oslovilo, a ktorá z aktivít si ich najviac získala.

Druhá lesná vychádzka sa líšila cieľovou skupinou. Lesná vychádzka sa konala v DSS vo Zvolene, ktorá bola dôkazom toho, že aktivity lesnej pedagogiky sa dajú krásne využiť nielen pri deťoch predškolského a školského veku. V DSS nás čakali vytvorené dve podskupiny – jednou boli seniori a druhou hendikepovaní ľudia. Naši seniori majú veľa životných skúseností, no stále sa môžu niečo nové a zaujímavé naučiť, dozvedieť. Ľudia, ktorí sa chceli popri aktivitách porozprávať, povedať svoje bolesti, radosti... Od ľudí z lesníckej praxe sme sa aj my – lesní pedagógovia tiež dozvedeli mnoho nového. Nahliadnuc do aktivít skupiny hendikepovaných – pre mňa nabrala lesná pedagogika úplne iný rozmer. Aktivity boli zamerané na podporovanie motoriky a hľadania krás a spoznávaní prírody aj prostredníctvom vyrábania dekoračných predmetov.

Vlastná vychádzka lesnej pedagogiky, ktorú musel každý absolvent kurzu absolvovať medzi druhým a tretím sústredením, slúžila ako záverečná práca k úspešnému ukončeniu kurzu Lesnej pedagogiky. Moja prebiehala v Materskej škole na Starej tehelni v Banskej Bystrici. S prvotným strachom a zodpovednosťou za hladký priebeh lesnej vychádzky, vznikol program lesnej vychádzky s názvom Les v zime. Čas strávený programom v škôlke ubehol neuveriteľne rýchlo. V každom programe lesnej pedagogiky, by nemalo chýbať zapojenie všetkých zmyslov nezabúdajúc aj na HLAUV – SRDCE – RUKY. Mojou srdcovou záležitosťou je výroba dekoračných predmetov – a môžem úplne smelo povedať, že výroba šiškového stromčeka vo finále programu zapojila všetky zmysly a získala úplne každého malého neposedníka. Toto je moja cesta, ktorou by som sa chcela uberať vo vychádzkach lesnej pedagogiky, hľadať krásu v prírodných materiáloch a v prírode.

Sprostredkovaním pocitov z dvoch lesných vychádzok spolu s lektorkami z NLC Dankou Loyovou, Veronikou Jaloviarovou a Andreou Melcerovou a absolvovaní svojej vlastnej lesnej vychádzky, môžem povedať, že Lesná pedagogika je úžasný projekt. Prostredníctvom programu, ktorý bol prezentovaný na kurze Lesnej pedagogiky, by si každý absolvent mal nájsť svoju cestu, ktorou budú viesť jeho lesné vychádzky. Vzorové aktivity a jednotlivé prednášky s pedagógmi by mali napomôcť vyskladať lesnú vychádzku s využitím všetkých zmyslov a so zamestnaním HLAUVY – SRDCA – RÚK musí byť úspech, každej lesnej vychádzky zaručený. Keď robíme čokoľvek a vychádza to zo srdca, tak ...

„Dobre vidíme iba srdcom. To hlavné je očiam neviditeľné.“

Milota Nádvorníková

Na Medzinárodný deň lesov „S múzeom do lesa“

Dvadsiaty prvý marec, ktorý je Medzinárodným dňom lesov, sme v Lesníckom a drevárskom múzeu oslávili tradične – súťažou **S múzeom do lesa**. Do súťaže sa zapájajú žiaci druhého stupňa základných škôl v regióne Zvolena. Jednotlivé školy zastupujú trojčlenné súťažné družstvá. Tento rok bojovalo o stupne víťazov sedem družstiev v troch súťažných kolách.

Prvé kolo otestovalo, čo žiaci vedia o vlkovi dravom. Tému sme nevybrali náhodne. Od začiatku roka máme nainštalovanú výstavu **Vlk dravý**, ktorá vďaka primeranému obsahu, forme a sprievodným aktivitám pozitívne oslovila asi 3200 návštevníkov múzea. Medzi nimi aj celé triedy žiakov, z ktorých zodpovední pedagógovia vybrali súťažiacich. Prezreli si výstavu, vypočuli podrobný výklad a vypracovali pracovný list. Tak získali všetky potrebné vedomosti k prvému kolu súťaže.

Druhé kolo súťaže preverilo vedomosti žiakov o zložkách lesného ekosystému a práci lesníkov. Zvolili sme formu pracovného listu, kde vyplňali, spájali, zoradzovali a v neposlednom rade určovali. Na naše prekvapenie súťažiacich omnoho viac potrápilo poznávanie listov a semien lesných drevín ako správne zoradenie rastových fáz lesa. Na tomto mieste si dovoľíme srdečne poďakovať všetkým kolegom, ktorí pripravovali **Krabice plné lesa** v rámci projektu **Stromy poznania**. Využili sme ich pri poznávacích úlohách a budeme ich využívať aj pri ďalšej práci v rámci lesnej pedagogiky.

Tretie kolo prevetralo depozitáre múzea. Odborní pracovníci pripravili staré predmety, ktoré boli v minulosti využívané pri práci v lese. Súťažiaci sa zmenili na múzejníkov a skúmali staré snežnice, črták, lupák, priemerku, Budkeho rýľ, Presslerov nebožiec.... Ak chceli získať body museli správne odpovedať na otázky: Čo je to? Z čoho je to vyrobené? Aké je to staré?

Vyhodnotenie súťažných kôl a dohľad nad priebehom súťaže bolo úlohou odbornej poroty v zastúpení: Milan Longauer a Marek Vanga – LESY SR, š. p. Lesnícke a drevárske múzeum, pani Rašnerová odbor školstva MÚ Zvolena.

Na spetsenie súťažného programu sme si pozvali vzácnu, na múzejné pomery netradičnú návštevu. Pozvanie prijal Ján Polóny z Klubu chovateľov československého vličiaka Slovenskej republiky. Spreádzala ho jeho verná 13-ročná fenka československého vličiaka Heja Fončorda. So záujmom sme si vypočuli jeho rozprávanie o tomto plemene psov, zaujímavé príbehy a samozrejme pozreli názorné ukážky. Heja bola skvelá asistentka, svojho majiteľa poslúchala na slovo a v múzeu sa jej páčilo. Asi nebolo ruky v múzeu, ktorá by Heju nepohladila.

Ani sme sa nenazdali a zvon v kostolnej veži na Zvolenskom námestí oznámil poludnie. Porota vyhlásila výsledky a najlepších odmenila cenami, ktoré poskytli LESY SR,

š. p. a Mesto Zvolena. Na stupienky víťazov sa postavili: 1. miesto: A. Vranová, M. Gondáš, P. Kováčik zo ZŠ J. Alexyho pod vedením Ing. Stehlíkovej, 2. miesto: E. Pichlerová, J. Zlúkyová, S. Horička zo ZŠ Hrnčiarska pod vedením Mgr. Matrtajovej, 3. miesto: S. Kracina, F. Nociar, R. Vančo zo ZŠ sv. D. Savia pod vedením Mgr. Krajčiovej.

Na záver sme sa rozlúčili so slovami „Dovidenia o rok“.

Ľubica Richterová, LDM Zvolena

PRIVÍTANIE JARI

Kto by to bol povedal, že prvá písomná zmienka o Prešove sa datuje do obdobia pred 770 rokmi. A práve pri príležitosti tohto okrúhleho výročia sa konal 61. ročník **PRIVÍTANIA JARI**.

Ten zorganizovala Regionálna rada Klubu slovenských turistov Prešov, Mesto Prešov a Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, **Odštepny závod Prešov** v nedeľu 26. 3. 2017. Aj napriek chladnému a veternému počasiu sa na tejto každoročnej akcii stretlo mnoho verných malých aj dospelých turistov, vodákov a milovníkov prírody a lesa. Po vyhodnotení a ocenení zhotoviteľov morén, „otvoreni vody“ a pálení **MORÉNY** boli na brehu **Torysy** v Borkúre pre deti a dospelých pripravené súťaže s cenami, občerstvenie a zábava s hudobnou skupinou **PADLO**. A samozrejme na tejto akcii nechýbali ani lesní pedagógovia **Robo** a **Peto**, ktorí pomáhali pri výrobe lesných farbičiek, lesných medailí, poznávaní

drevín a vtáctva, ale zaujala aj čuchová poznávačka, prešmyčky a ďalšie lesné súťaže a na záver sladká odmena.

Róbert Mušinka, OZ Prešov

Zázračné dubienky

O liečebných, ako aj magických účinkoch dubu sa traduje mnoho správ, ktoré sa zachovávali stáročiami. Dub mal podľa nich zázračné účinky, keď mohol napríklad ako živá bytosť prosiacemu zoslať alebo z neho sňať kľatbu, chorobu, ťažkosti či ho dokonca zbaviť prenasledovania duchom. Dub nám nepochybne ponúka rôzne možnosti využitia svojich „produktov“. Jednou z nich sú aj dubienky, ktoré sa v minulosti nosili spolu s dubovými listami či halúzkami ako ochrana pred bleskom.

Čo vlastne dubienky sú a ako vznikajú? Dubienky pripomínajúce deformované žalude sú parazitné guľovité výrastky, ktoré v sebe ukrývajú larvu hrnčiarky listovej. Tento hmyz kladie vajíčka do púčikov dubov, jeho larvy neskôr produkujú chemikáliu, ktorá okolo nich vytvorí drevnatý výrastok. Vytvárajú tak obal na svojho škodcu, v ktorom larva žije dotedy, pokiaľ sa z nej nevyvinie dospelý hmyz. Keď je dubienka deravá, hrnčiarka v nej už nie je.

Dubienky zohrávali dôležitú úlohu v mágii a čarodejníctve. V dávnych časoch sa verilo, že práve tieto útvary ženám dokážu prinavrátiť panenstvo. Naši predkovia rozdrvením dubienky získavali tanín alebo trieslovinu (tanín je prírodná zlúčenina, dodáva farbu kôre alebo napríklad aj čaju). Pred viac ako dvomi tisícmi rokov naši predkovia objavili, že z dubienok sa dá tiež vyrobiť atrament. Zmes rozdrvených dubienok, dažďovej vody a verte alebo nie, hrdzavých klincov, stojí za zrodom prvého atramentu (síran železnatý – zelená skalica). Chemická reakcia medzi tanínom z dubienok, hrdzavými klincami a kyslíkom vyprodukuje farbivo. Zmes sa varí dotedy, kým sa nezredukuje na polovicu, čím sa stáva hustejšia a tmavšia. Pri písaní si všimnete, že farba nie je veľmi tmavá, je svetlejšia, než by ste očakávali, stmavne však neskôr, keď zoxидуje. Dubienkový atrament sa pri nanášaní na papier pevne viaže do vlákien celulózy, preto nejde zmyť vodou. Pri písaní na pergamen sa viaže na kolagénne vlákna, vďaka čomu sa na rozdiel od atramentov založených na sadziach nestiera. Atrament sa pripravoval tesne pred písaním, pretože sa nedal dlho skladovať. Starý dubienkový atrament je možné napodobniť zmesou chemikálií, ktoré tento atrament pripomínajú, čo bolo zneužitie pri tvorbe Rukopisu zelenohorského, ktorý predstavuje kontroverznú, ale napriek tomu významnú pamiatku českej literatúry.

Nevýhodou tohto prírodného atramentu je, že sa tanín zažiera do papiera, ktorý sa postupne začne rozpúšťať. Veľa dobových dokumentov sa týmto spôsobom zničilo. Tanín proste rozožral papier, na ktorom bol text napísaný. Našťastie špecialisti v súčasnosti dokážu týmto spôsobom poškodený text čítať.

Dubienkový atrament sa aj napriek tomu používal stovky rokov, boli ním napísané niektoré najvýznamnejšie spisy počnúc

Zväzkami od mŕtveho mora, až po romány Jane Austinovej. Aj keď bol dubienkový atrament objavený pravdepodobne veľmi dávno, nie je isté, od kedy sa používal masívne. Prvé zmienky o ňom sa nachádzajú v knihe Encyklopédia slobodných umení od Martiana Cappella z pätnásteho storočia a ešte v roku 1950 ho priemyselne vyrábali vo Fínsku. Nie je isté, kedy prišlo k prechodu z atramentu vytváraného zo sadzí na dubienkový atrament, ale vo vrcholnom stredoveku bol hlavným atramentom práve dubienkový, pravdepodobne pre jeho jednoduchú prípravu. Dubienkový atrament v krátkom čase po použití začína tmavnúť, tak spätne zase časom bledne a môže pripomínať atrament vytvorený zo sadzí s prímiesou alebo atrament sépie. V súčasnosti rozlíšiť starý dubienkový atrament nie je jednoduché a s určitosťou je to možné potvrdiť jedine chemickou analýzou (napríklad detekciou železa).

Keď by sme však načreli do iného súdka, dubienky sú surovinou veľmi osožnou v ľudovom liečiteľstve. Tam sa používali na výrobu triesloviny a tanínu, ktorý utišuje krvácanie z nosa a z rán; slúži na posýpanie a pridáva sa do liečivých kľoktadiel či masť... Dubienky obsahujú látky, ktoré sa oddávna používali v tradičnej medicíne na prípravu tinktúr. Je priam neuveriteľné, ale francúzska kozmetická firma zahrnula do svojho nového kozmetického radu proti vráskam prekvapivú ingredienciu – výťažky z dubienky. Ukázalo sa totiž, že dubienky sú vďaka svojej prírodnej starostlivosti neodbytné v boji proti vráskam.

Údajne zlepšujú štruktúru pleti, redukujú aj hlboké vrásky a podporujú tvorbu kožných bielkovín.

Za zmienku stoja aj liečivé účinky iných častí dubu. Žalude, ktorých čiašky sa samé uvoľňujú, je potrebné dobre usušiť, zbaviť semenného obalu a upražiť. Pre obsah škrobu, oleja, cukru a triesloviny sa používajú pri hnačkách a zápaloch nervových uzlín. Pomletím upravených žaludov sa získava aj tzv. žaludové kakao, ktoré výrazne pomáha pri hnačkách a na posilnenie organizmu. Čerstvé dubové listy pomáhajú zahojiť ťažko sa hojace rany. Olúpaná a dobre usušená dubová kôra má sťahujúci účinok a je vhodná pri žalúdočných a črevných kataroch a pri silných hnačkách. Dubová kôra, so svojimi dezinfekčnými účinkami, sa používa aj zvonka. Kôra tohto stromu sa používala aj proti boľeniu zubov. Pripravujú sa z nej tiež rôzne kúpele na omrzliny, popáleniny, hemoroidy, kožné ochorenia a tiež aj pri hubových ochoreniach kože. Účinné látky kôry pôsobia dezinfekčne.

Dub je symbol dlhovekosti a sily. V mytológii je považovaný za posvätný strom. Uctievali ho Kelti, Slovania, Germáni. V dávnoteke vraj proroci zaspávali v tieni dubov, aby sa im snivali magické sny, ktoré predpovedali budúcnosť. Je to strom, ktorý vďaka svojej dlhovekosti pozná celé generácie našich rodín. Možno len treba zájsť ku najbližšiemu dubu, ľahnúť si a počúvať a možno sa vrátíme späť v čase a v snoch spoznáme našich dávnych predkov...

Milota Nádvorníková

Symfónia pre kladivo a nákovu

Cing, cing, tim-dam – zvuky kováčskeho kladiva sa v tichu vyhne na úpäti Šibeničného vrchu v Žiari nad Hronom rozliehajú do ďaleka. Aj keď jeho ruky spracovávajú železo, jeho srdce je mäkké. Jeho život napĺňa rodina, les, poľovníctvo, kynológia a vyhňa. Hovorím o našom kolegovi, **Jozefovi Mrázovi**, vedúcom Lesnej správy Šášov, ktorý sa pred niekoľkými rokmi upísal starému, ale o to krajšiemu remeslu – kováčstvu. Kováčstvo od dávnych čias patrilo azda medzi najvýznamnejšie ľudové remeslá. Kováči si v obci zachovávali zvláštne postavenie a u pospolitého ľudu bol kováč považovaný za skúseného a vzdelaného človeka.

A ako hovorí o sebe sám:

Narodil som sa 25. septembra 1961. Základnú školu, ľudovú školu umenia – odbor výtvarná výchova, gymnázium som absolvoval v Žiari nad Hronom, kde som prežil svoje detstvo. Vzťah k prírode ma dovedol na Lesnícku fakultu Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Po jej úspešnom ukončení som sa zamestnal v Štátnych lesoch – medzitým rok základnej vojenskej služby v Jihlave – a koniec bezstarostným časom.

Na chvíľu sa odmlčí a potom pokračuje:

Prišla Janka... potom Jakub... ešte Juraj... a poľovníctvo... a kynológia... a v deväťdesiatych rokoch platonický záujem o kováčstvo. V novom tisícročí mi otec sprevádzkoval starú vyhňu, kde mi bratranec Paľo pomohol pri prvých kováčskych pokusoch. Som fascinovaný tvárnosťou žeravého železa, búcham, skúšam, opravujemau, to železo páli, radšej si beriem rukavice...

Pýtam sa ho, ako to bolo s prezentáciou jeho tvorby, kedy nabral odvahu svoje diela ukázať aj iným. Zamyslí sa a potom sa rozhovorie:

Jožko vo vyhni pri práci

Prvýkrát som sa odvážil odprezentovať svoju tvorbu v roku 2007 na regionálnej súťažnej výstave neprofesionálnej výtvarnej tvorby Jarný salón v Žiari nad Hronom, postúpil som na krajskú výstavu Výtvarné spektrum v Banskej Bystrici. Moja kovaná plastika mala úspech na krajskom, aj celoslovenskom kole. Od toho roku sa pravidelne zúčastňujem tejto súťažnej prehliadky neprofesionálnych výtvarníkov. Povzbudivé aj zaväzujúce sú ocenenia a uznanie poroty na regionálnej, krajskej alebo celoslovenskej úrovni. Zatiaľ mi na kováčstvo neostáva dostatočný priestor (ešte vždy musím vstávať do roboty), ale vo vyhni sa snažím ísť svojou

cestou. Ešte sa musím veľa učiť, aby som bol spokojný so zhmotnením neobvyklého pohľadu na neobvyklé témy.

Jeho ruka pomocou náradia z rozžeraveného železa vytvára krásu tak, ako ju cíti a vidí svojim srdcom. Jeho kované výrobky majú aj praktické využitie, či už ako lustre, svietniky, kovové náradia, ktorými potešil už mnohých priateľov, rodinu a sú ozdobou nejedného interiéru, ale v prvom rade, to, čo nášho kolegu motivuje a ťahá stále vpred k ďalšej tvorbe, sú krásne, jedinečné, neopakovateľné kované plastiky – to je to pravé orechové.

Neraz som sa s ním o jeho záľube v kováčstve, ako i o jeho dielach, rozprávala, niektoré z jeho diel som aj osobne videla, ale to, čo ma čakalo v Mestskom kultúrnom centre v Žiari nad Hronom, mi naozaj vyrazilo dych. Umelecký prejav, výraz, zhmotnenie myšlienky, spracovanie, naozaj niečo, s čím sa človek tak často vo svojom živote nestretne, niečo výnimočné, čo vás osloví a naplní pocitom krásna. Mestské kultúrne centrum v Žiari nad Hronom zriadilo v priestoroch výstavnej sály svojho kultúrneho centra autorskú výstavu Ivce Fabókovej (maľba a kresba) a Jozefa Mráza (kované plastiky). Vernisáž sa uskutočnila 1. decembra 2016. Výstava sa konala do 22. januára 2017, pričom vystavených bolo viac ako tucet kovaných plastiek.

Ako hovorí Jozef:

Nie všetky diela sa dali v rámci tejto výstavy vystaviť. Sú tu len veci, ktoré mám doma, ale v podstate je tu pozorovateľný môj kováčsky vývoj. Niečo som daroval, niečo predal, niečo

je ešte na celoslovenskej výstave neprofesionálnych výtvarníkov ...

Na otázku, kde a z čoho čerpá inšpiráciu pre svoju tvorbu odpovedá:

Všade okolo mňa, v lese, v meste, pri čítaní knihy, pri upratovaní povaly, ..., v živote. Stav mysle, nálada, pocit, okamih pravdy. Musí to prísť samo od seba, poštekliť ma to pri srdci ...

...a čo materiály?

Kedysi nebol problém zohnať staré železo v zberných surovinách, najmä keď nepotrebujem rovnaké rozmery materiálu. Dobré sa kuje staré, nízkouhlíkové železo, ktoré je po nahriatí ľahko tvarovateľné. Výborné sú železné ráfy zo starých drevených kolies. Skúšal som aj antikor, aj hliník, ale to už má svoje muchy.

Pri svojej tvorbe, najmä pri osádzaní, upevnení umeleckého diela, občas používa aj iný materiál. A čo konkrétne?

Len a len prírodné materiály – kameň, drevo. To tak ide k sebe – kameň, drevo, oheň, železo. Nachádzam ich v starých múroch, v starých trámoch, plotoch, budovách, ... cítiť v nich dych dávnej doby, majú svoje čaro. Kombinácia vhodných materiálov môže pomôcť umocniť a dotiahnuť konečný výraz.

..... a čo názvy kovaných plastiek?

Niekedy je názov objektu nepodstatný a niekedy je názov pomerne dôležitá záležitosť. Môže posunúť diváka k pochopeniu myšlienky, niekedy môže byť aj pointou.

Na otázku, či robí aj diela na objednávku, odpovedal:

Prichádzajú záujemcovia o moju tvorbu, ktorí prídu s požiadavkou na úžitkové kované predmety – lustre, svietniky, náradie ku krbu, ktorí nechajú všetko na mne a ja to vyrobím. Môžem povedať, že aj keď ich je tam viac kusov, každý je jedinečný. Robil som kované lustre pre istú kolíbu. Každý jeden je originál a každý priestor je tam doladený s iným tvarom lustra a majitelia boli veľmi spokojní. Stáva sa však, že niekto chce odo mňa vec, čo sa mne nepáči a pokiaľ nechce akceptovať môj názor, musí ísť inam. Ďalej to neriešim. Nedokážem a našťastie, ani nemusím robiť veci, s ktorými nie som stotožnený.

K poďakovaniam a početným želaniam v pamätnej knihe v Mestského kultúrneho centra v Žiari nad Hronom by som sa chcela pridať aj ja. Želám nášmu umelcovi krásne témy pre svoje diela, vycibrený vkus, dobrú vyhňu, pevnú ruku, dobré zdravie, čas a otvorené srdce pre jeho zaujímavú umeleckú tvorbu. Chcela by som si odniesť zo sebou pomyselnú podkovu pre šťastie, neopakovateľnú symfóniu pre kladivo a nákovu, teplo kováčovej vyhne a teplo kováčovej ruky. Toto všetko budem počuť a cítiť ešte veľmi dlho. Bude to krásna spomienka na čas, keď som raz bola v blízkosti ozajstného kováča – umelca.

Katarína Dávidová
OZ Žarnovica

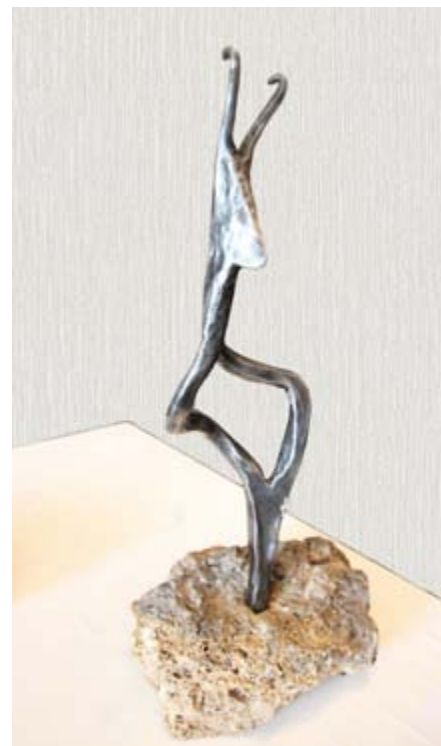
Už ma nikdy ...

Niekde v Jaroslavi 2

Každý má svoj

Rupicapra

Veľa šťastia Cyprían

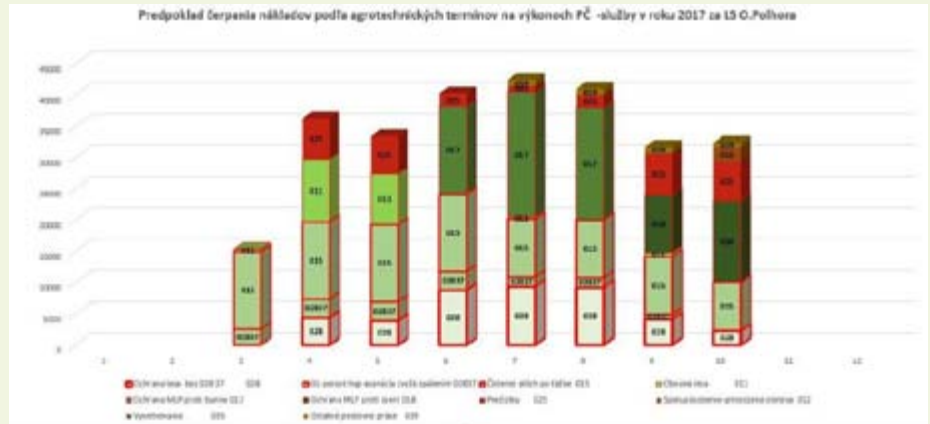

Eathon sa vracia

Stretnutie s dodávateľmi služieb v pestovateľskej činnosti

Odštepny závod Námestovo prišiel s nápadom pozvať zástupcov dodávateľov služieb v pestovateľskej činnosti na pracovné stretnutie ešte pred začiatkom sezóny. Jeho úlohou bolo načrtnúť smerovanie plnenia úloh v pestovateľskej činnosti a riešenie prípadných možných problémov. Na stretnutí v piatok 17. februára 2017 sa zišlo vedenie OZ a vedúci lesných správ so zástupcami piatich dodávateľských firiem.

Dodávateľské firmy boli oboznámené s pripraveným harmonogramom prác podľa jednotlivých mesiacov a lesných správ. Taktiež boli upozornení na požiadavky kladené na kvalitu a plnenie dohodnutého rozsahu úloh. Podrobný harmonogram prác by mal umožniť dodávateľom lepšie si plánovať kapacity pracovníkov pre stanovené výkony a časové termíny. Zo strany dodávateľských firiem vzišlo množstvo dôležitých otázok, požiadaviek, ale aj podnetných nápadov, ktoré sa premietnu do pripravovaných opatrení. Obidve strany pochopili, že je dôležité vopred sa dohodnúť na presných pravidlách fungovania, ktoré tak môžu byť osožné ako pre OZ tak aj pre dodávateľské firmy. Dodávateľia boli oboznámení s tým, že ak nebudú

z ich strany splnené dohodnuté podmienky, pristúpi sa k represívnym opatreniam ako sú napr. zrážky v prípade omeškania s dodaním služby.

Celé stretnutie sa nieslo v priateľskej tvorivej atmosfére a určite prispieje k tomu, aby na konci roku boli obidve strany spokojné so vzájomnou spoluprácou. Po ukončení pestovateľskej sezóny, na konci roku 2017 sa plánuje zorganizovať obdobné stretnutie s dodávateľmi, kde bude vyhodnotené plnenie harmonogramu, a taktiež splnenie všetkých ostatných požiadaviek. Skúsenosti a poznatky získané počas roku 2017 sa premietnu do prípravy harmonogramu na ďalší rok.

Martin Holubčík
pestovateľ OZ Námestovo

Spomienka na Ing. Jána Závodského, CSc.

Pred desiatimi rokmi 2.4.2007 nás natrvalo opustil Ing. Ján Závodský, CSc. Pretože išlo o zaslúžilého lesníka, vynikajúceho riadiaceho pracovníka a veľmi dobrého človeka spomíname si na neho s veľkou úctou a so smútkom v srdci.

Pripomeňme si jeho životnú cestu, najmä lesnícku dráhu. Ján Závodský skončil vysokoškolské štúdium na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene v roku 1964. Začal pracovať v Lesnom závode Nové mesto nad Váhom, po reorganizácii v Lesnom závode Trenčín. Pôsobil tu ako vedúci lesnej správy a neskôr ako riaditeľ závodu. Po rokoch práce v lesnej prevádzke na úrovni lesného závodu sa stal podnikovým riaditeľom Západoslovenských štátnych lesov, n. p. Bratislava. Počas krátkej prestávky vo vykonávaní tejto funkcie pôsobil v štátnej správe – vo funkcii prednostu Obvodného úradu životného prostredia v Novom meste nad Váhom. V roku 1992 sa znovu vrátil do funkcie podnikového riaditeľa Západoslovenských

štátnych lesov, š. p. Bratislava. Neskôr od roku 1997, po reorganizácii štátnych lesov, pôsobil ako riaditeľ vtedy samostatného štátneho podniku Lesy Trenčín. Svoju

lesnícku činnosť ukončil ako vedúci Lesnej správy v Novom meste nad Váhom.

Ako z krátkeho prierezu životnej dráhy Jána Závodského vidieť, svoju činnosť zasvätil slovenským lesom. Svoje odborné schopnosti si neustále zdokonaľoval sledovaním odbornej literatúry a spoluprácou s vedeckovýskumnou základňou lesného hospodárstva. Na Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo Zvolene absolvoval externú aspirantúru, ktorú ukončil obhajobou kandidátskej dizertačnej práce.

Zvlášť treba vyzdvihnúť jeho charakterové vlastnosti. Bol mimoriadne priateľský. Ústretový, tak voči svojim podriadeným ako aj nadriadeným. V kolektíve bol mimoriadne obľúbený. Aj s odstupom času si spomíname na ochotu Jána Závodského pomôcť každému, s kým prišiel do styku. Nezabúdame na jeho pozitívnu energiu, nekonfliktnosť a bezproblémovosť, čím upevňoval a zlepšoval vzťahy v každom kolektíve, v ktorom pracoval. Patrí mu za to od všetkých jeho známych a priateľov úprimná vďaka. Generácia lesníkov, ktorá Ing. Jána Závodského, CSc. Poznala, bude na neho stále spomínať len s úctou a vďakou ako na dobrého spolupracovníka a priateľa.

Jozef Konôpka

Ing. Pavel Michalík z pod Poľany – osemdesiatročný

Narodil sa 2.11.1937 Hriňovej, v rozvetvanej lesníckej rodine. Otec horárčil na Poľane, starý otec v Hrochoti, jeden strýko v Topoľčianskej obore, druhý v Malužinej. Obaja starší bratia boli lesníci – absolventi štiavníckej štátnej vyššej lesníckej školy a tak aj on pokračuje v rodinnom lesníckom remese. Lesnícku fakultu VŠLD vo Zvolene skončil r. 1960. Prvou lesníckou zastávkou mu bolo polesie Teplá na Lesnom závode Banská Štiavnica. Zakrátko narukoval. Po návrate v roku 1962 nastúpil na školské polesie Kysihýbel ako ekonóm. Počas kysihýbelského účinkovania supluje profesorov na lesníckej škole, a tak v r. 1967 začala jeho kariéra stredoškolského profesora na Strednej lesníckej technickej škole v Banskej Štiavnici.

Na škole začínal s matematikou, technickým kreslením, geodéziou a lesníckymi stavbami a dostáva triednictvo v druhom ročníku. V r. 1969 si urobil doplnkové dvojročné pedagogické štúdium, čím sa natrvalo usadil v Lesníckom paláci na Akademickom vršku.

Časom mu pribudla ochrana lesov ekonomika lesného hospodárstva. Po patričnej učiteľskej praxi natrvalo ostal pri lesníckej zoológii, ochrane lesov a prírodnom prostredí. V r. 1975 ukončil dvojročné postgraduálne štúdium ekonomiky a organizácie lesného hospodárstva, čo malo ďalší vplyv na jeho špecializáciu. Celkovo za svoju učiteľskú prax odviezol sedem ročníkov k maturitným stužkám a skúškam dospelosti.

Vzdelával sa aj naďalej, čím sa dopracoval na externého metodika na Metodickom centre v Banskej Bystrici pre lesnícke predmety. Tým sa stal metodikom lesníckych predmetov aj pre lesnícku školu v Liptovskom Hrádku i v Prešove až do r. 2000. V r. 1997 získal osvedčenie o II. kvalifikačnej skúške pre stredoškolských učiteľov. Na Ústave pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov LH vo Zvolene robil prednášky a lektora pre prípravu odborných lesných hospodárov. V roku 1985 vyšla učebnica z ochrany lesov, kde bol spoluautorom, v roku 2000 sa stal vedúcim autorského kolektívu novej učebnice ochrany lesov.

V mimoškolskej činnosti pôsobil pre okresnú a regionálnu organizáciu Slovenského poľovníckeho zväzu, najprv v streleckej komisii, potom v osvetovej komisii. Aktívne pôsobil v revíri školských lesov Kysihýbel.

Od r. 1967 pôsobil v oblasti ochrany prírody a krajiny, po založení Slovenského zväzu ochrany prírody a krajiny, založili odbočku aj na škole, v ktorej vykonával predsedu ZO SZOPK. Po odchode do dôchodku (1999) ešte štyri roky učil na znížený pracovný úväzok. Ako dôchodca je domácim majstrom, fotografom a záhradkárom.

K jubileu 80. rokov mu želajú kolegovia lesníci i mladší lesníci, ktorí prešli jeho pedagogickou výchovou pevné zdravie a veľa inšpirácie na záhradke i v stolárskej dielni.

RNDr. Samuel Šingler – deväťdesiatročný

V meste Tisovec sa pred 90 rokmi, dňa 10. mája 1927 narodil RNDr. Samuel Šingler, dlhoročný stredoškolský profesor Strednej lesníckej technickej školy v Banskej Štiavnici. Po skončení vojny v roku 1945 sa prihlásil na Vyššiu lesnícku školu do Banskej Štiavnice, ktorú po štvorročnom štúdiu, v roku 1949 ukončil štúdium maturitnou skúškou. Ešte na jeseň v roku 1949 nastupuje na 25-mesačnú základnú vojenskú službu, počas ktorej si dal žiadosť o učiteľskú funkciu na Vyššej lesníckej škole v Banskej Štiavnici. Hneď po skončení vojenskej prezenčnej služby od 1. novembra 1951 sa stáva členom profesorského zboru, prichádza medzi ľudí, ktorí ho predtým učili. Preberá profesorskú knižnicu, ako najmladší píše zápisnice zo všetkých porád a podujatí, je zodpovedný za šport i branné cvičenia, učebné pomôcky a množstvo iných funkcií a podujatí. Postupný odchod profesorov po roku 1952 ho posunul k vyučovaniu odborných predmetov. Začínal s poľovníctvom, neskôr získava k vyučovaniu botaniku, pestovanie lesov, ktoré onedlho vystriedajú biológia, zoológia, ochrana lesov, ktoré ho už sprevádzajú natrvalo až do dôchodku.

Od roku 1953 začal diaľkovo študovať na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, kombináciu predmetov biológia-geológia-zemepis a ako promovány pedagóg štúdium ukončil v roku 1958.

Počas vyučovania ho sprevádzal nedostatok učebníc, a tak začína písať učebné skriptá, alebo rovno učebnice. Vypracoval skriptá z Biológie pre 3. ročník, skriptá z Botaniky pre 1. ročník, skriptá Požerky škodcov na lesných drevinách z ochrany lesa, je spoluautor Botaniky pre 1. ročník, spoluautor Lesníckej zoológie pre české a slovenské školy, je autorom prekladu českej učebnice Lesníckej zoológie (1972), spoluautor Náuky o lese, časť ochrana lesov pre LOU a skriptá Ochrana lesov a životného prostredia.

V roku 1977 po úspešnom vykonaní rigorózných skúšok na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave v odbore biológia získal kvalifikáciu a titul doktora prírodných vied.

Rád spomína na spoluprácu s Výskumným ústavom lesného hospodárstva, Ústavom

pre hospodársku úpravu lesov, vojenské lesy a majetky Pliešovce a ďalšie inštitúcie. V spomienkach sa rád vracia do obdobia práce v záujmových krúžkoch so žiakmi, ktorej náplňou boli pokusy vegetatívneho rozmnožovania drevín a aj pestovanie introdukovaných druhov. Z množstva druhov tu vypestovaných sa zachoval v dolnej botanickej záhrade krásny céder vysadený v roku 1954 s prívlastkom tzv. Šinglerov céder. Bol vypestovaný zo semena z hornej botanickej záhrady a už pred niekoľkými rokmi tento dnes mohutný strom priniesol prvé semená.

Posledné desaťročie pred nárokom na dôchodok vykonával od roku 1981 funkciu zástupcu riaditeľa Strednej lesníckej školy. V dôchodkovom veku ostáva pracovať a bol poverený starostlivosťou o dolnú botanickeú a ovocnú záhradu. Tu pracoval až do júna roku 2005 kedy prakticky po 65 rokoch (vrátane štúdií) definitívne odišiel do dôchodku.

Pri rôznych príležitostiach mu boli udeľované mnohé ocenenia, medaily a plakety Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene, Vojenských lesov a majetkov v Pliešovciach, Ústavu hospodárskej úpravy lesa vo Zvolene, Strednej lesníckej školy v Liptovskom Hrádku, Strednej lesníckej školy v Banskej Štiavnici a ďalšie, z ktorých si najviac považuje vyznamenanie „Vzorný učiteľ“.

My, priatelia, žiaci a ostatná lesnícka verejnosť mu želáme pevné zdravie, naďalej bystrú myseľ a ďalšie vinše pri takýchto príležitostiach.

Viliam Stockmann

S horolezeckou legendou lesnými chodníkmi k prestretému stolu

V posledných rokoch takmer pravidelne aspoň raz ročne navštívim oblasť Dolomitov v Južnom Tirolsku. Oblasť, ktorá sa môže pýšiť nielen zápisom v Zozname svetového dedičstva UNESCO, ale aj gastronomickými špecialitami a osobitou kultúrou, ktorú si domáci tradične uctieva a pripomínajú. Oblasť, ktorá dala svetovému horolezectvu nejednu osobnosť, medzi ktorými vyčnieva Reinhold Messner. Oblasť, ktorá patrila Rakúsku, po politickom rozhodnutí ako výsledok prvej svetovej vojny pripadla Taliansku, dnes jeho autonómna oblasť. Preto má prevahu naďalej nemčina, tu obohatená aj o svojský dialekt. Hrdí obyvatelia nedajú dopustiť na svoje korene. Patrí k nim aj Messner, veď problém novinárov, či je Rakúšan alebo Talian vyriešil jednoznačne: Som Juhotirolčan. A s touto legendou horolezectva som mal možnosť osobne sa stretnúť. V jeden deň hneď dvakrát. Pri spoločnej vysokohorskej túre a pri netradičnom večernom stole s tradičnými špecialitami.

Na túre s horolezeckou legendou

Zázemím pre môj pobyt v južnom Tirolsku sa už tradične stala dedinka či obec, alebo ak chcete turistické stredisko Tiers. Leží v nadmorskej výške 1028 m n. m. približne na polceste z Bozenu cez Blumau k horskému priechodu Karerpass. Patrí medzi štyri juhotirolské obce začlenené do spoločenstva Alpine Pearls, ktoré svojimi aktivitami neustále lákajú a priťahujú turistov. Vyvrcholením týchto aktivít v Tierse je z iniciatívy HGV-Ortsgruppe von Tiers a Tourismusverein Tiers každoročne konané kulinárske podujatie s názvom Berglertafel. K účasti sa pozývajú aj známe osobnosti z oblasti horskej turistiky a alpinizmu. Účasť prisľúbil aj R. Messner, mimochodom v gastronomii veľký labužník. Nakoniec z Merana, resp. z Juvalu to nemá ďaleko. A tak sa čas do slávnostnej večere aj vďaka jeho ochote a osobnej účasti vyplnía túrou vo vysokohorskom prostredí spojenou s neviazaným rozhovorom o horách (Berggespräch). Záujemcovia obidvoch akcií sa mohli prihlásiť a zaevidovať v Turistickej kancelárii v Tierse.

Reinhold Messner sa narodil 17. septembra 1944 v juhotirolskom Brixene.

Reinhold Messner

Vyrastal vo Villnösse pod Dolomitmi. Pochádza z deviatich detí (z toho jedna sestra). Ako prvý zdolal všetkých štrnásť osemtisícoviek, úspešne vystúpil aj na najvyššie štíty všetkých svetadielov (Seven

Summits). Je zástancom alpského štýlu lezenia bez použitia umelého kyslíka. Prešiel krížom cez južný pól Antarktídou, pokúsil sa o prechod Arktídou cez Grónsko do Kanady. Prešiel naprieč púšťou Gobi. V rokoch 1999-2004 bol poslancom Európskeho parlamentu. Ovláda plynule taliansky, nemecký a anglický jazyk. Napísal viac ako 60 kníh, mnohé boli preložené do cudzích jazykov. Je majiteľom niekoľkých hradov, ktoré pretvára na systém múzeí MMM (Messner Mountain Museum): Firmian, Ortles, Juval, Ripa a Dolomites. Naposledy vybudoval a sprístupnil v júli 2015 verejnosti objekty múzea Coronas na Kronplatz. Žije v Merane, v lete na hrade Juval. V súčasnosti sa venuje prednáškam, na ktoré ho pozývajú rôzne turistické spolky, najmä v Južnom Tirolsku.

Konečne prišiel očakávaný deň. Kým na parkovisku Nigerpasse (1690 m n. m.) prebieha evidencia účastníkov „Wanderung“, Messner sa ochotne fotí so záujemcami. O 10.30 sa skupina turistov v jeho sprievode vydáva na cestu. Akúkoľvek nesmelosť účastníkov hneď na začiatku táto legenda (pre domácich Bergsteigerlegende) rozptýli-la tým, že počas túry odpovie na akúkoľvek otázku kladenú nemecky, taliansky, či anglicky (dvaja účastníci boli z britských ostrovov). A Messner slovo dodržal, jeho odpovede boli viackrát obsiahlejšie, akoby predvídal ďalšie otázky súvisiace s predchádzajúcou. Ak práve neodpovedal, rozdával úsmevy a posmeľoval menej zdatnejších. Usmieval sa aj do fotoobjektívov. Široká lesná cesta končí pri hospodárstve a chate Baumanschwaige a začína pravý turistický chodník. Šplhá sa serpentínami k horným častiam lesa Tscheiner Wald, kde prekračujeme 2000 m výšku. Nasleduje dlhší mierne zvlne-ný traverz po strmých svahoch pod stenou Laurinswand, ktorý končí prechodom cez bočný hrebeň a zostupom k chate Hanigerschwaige (1937 m n. m.). Je práve poludnie a skupina vedená horským vodcom Messnerom zasadá k rezervovaným stolom pred chatou. Občerstvenie a či obed je vo forme veľkých mís s juhotirolskými špecialitami. Na spoločenské pravidlo pri jedení nerozprávať sa nebral ohľad. Naopak, rozprúdila sa živá diskusia, v ktorej centre bol Messner.

Neobťažovali ho ani požiadavky na spoločné foto, či autogram. Pripájali sa aj prekvapení náhodní turisti. A tak niet divu, že „občerstvenie“ sa natiahlo na celé dve hodiny. Nakoniec sa účastníci zhromaždili na svahu neďaleko chaty, kde sa Messner rozhovoril o pôvode Dolomitov a popísal jednotlivé vrcholy Vajolettürme a okolia Rosengartenspitze, ktoré sa vypínajú nad nami. Hľadel pritom neustále na miesta, kde v roku 1985 zahynul po zásahu bleskom jeho brat Siegfried (na cintoríne v Tiersere má spolu s ďalšími obeťami tunajších vrcholov symbolickú medenú tabuľku). Prišlo drobné mrholenie, v týchto miestach však predzvesť intenzívneho dažďa. Tak sa účastníci premiestnili do jednej miestnosti chaty. Tu Messner vyzval prítomných k diskusií, v ktorej sa téma pozvoľna presunula do Himalájí a otázky na osobné zážitky a pocity horolezca sa striedali s otázkami od sólovýstupov po expedičné pobyty. Asi po hodine sa dažď zmiernil natoľko, že dovolil pokračovať v túre smerom na Plafötschalm (1570 m n. m.). Chýbalo snáď 20 minút zostupu k tejto chate, keď prítomní organizátori po dohode s Messnerom kvôli opätovnému lejaku navrhli ukončiť túru a nasmerovať kroky k Nigerstrasse k autobusovej zastávke. Čo sa mňa týkalo, ešte sa s ním dnes večer stretnem pri prestretom stole.

Berglertafel. Ide o veľkolepú slávnosť v prírodnom prostredí na horskej lúke Proa, z ktorej ako z balkóna je snáď v Tiersere najkrajší pohľad na horskú reťaz Rosengartenu. Podujatie začína v podvečer o 19. hodine. Ľudia sa postupne usádzali, mnohí (najmä páry) prišli v tradičných juhoťirolských krojoch. Ten samozrejme nechýbal obsluhujúcemu personálu. Počas štyroch hodín podávalo sa jedlo v piatich chodoch, všetko juhoťirolské

Príchod na Hanigerschwaige

Rozhovory pri obedu

Prednáška na lúke

Messner s autorom článku

špeciality. Niektoré názvy nie je možné ani preložiť, nechýbalo však bravčové, jelenina, ovocie, zelenina, lesné plody – všetko na rôznych spôsoboch a v šakovakej úprave (aj tvarovo). Zapíjalo sa výlučne vínom, podľa prania bielym alebo červeným, ktoré obsluha neustále pozorne dolievala. S ubúdajúcim svetlom nezvyčajnú atmosféru pohody dopĺňala žiaro ohňa pod mohutnými kotlami, o náladu sa starala neustále hore-dolu pendlujúca country kapela. Na jedno z rezervovaných miest si za stôl zasadol aj Messner. Opäť neustále s niekým debatoval, občas som sa nakrátko pristavil a chvíľu popočúval. Keď som krátko po polnoci odchádzal, horolezecká legenda si práve u okoloidúcej obsluhy rozkázala priniesť ďalšie červené víno.

A tak skončil deň s chvíľami strávených s Reinholdom Messnerom. Vidieť túto legendu na vlastné oči, zúčastniť sa pod jeho vedením túry, posediť za spoločným stolom, prehodiť s ním zopár slov, spoločne sa vyfotografovať, či získať vlastnoručný podpis, to sa pošťastí asi málokomu. Okrem dojmov a silného zážitku odniesol som si zo stretnutia s ním aj niekoľko spoločných fotozáberov. Budú mi pripomínať tieto vzácne chvíle.

Jozef Cyprich, Dubnica nad Váhom

Celoplošná príprava a LESY SR

(novinka alebo tradícia?)

pokračovanie zo str. 5-6

Možno by bolo dobré povedať ako je finančne náročné hospodárenie týmto spôsobom, teda samotná príprava plochy na novú výsadbu?

Každá práca navyše je i vynaložená kôrunka navyše. Je zbytočné na tomto mieste rozprávať o výhodnosti prirodzenej obnovy, ktorá nás viac-menej nestojí nič, ale pri asanácii starých holín sa niekedy nevyhneme takému voči prírode tvrdému riešeniu. Skrývka vrchnej humusovej vrstvy prináša negatíva spojené s likvidáciou mikroflóry i mikrofauny tak potrebnej pre rozklad živín. Zalesňovanie sadeníc do „hlučnej pôdy“ sa nám rýchlo vráti. Tu má opodstatnenie aplikácia sadeníc s dlhším vyspelejším koreňovým systémom, sadením do vyvrtaných jám. Šetrenie peňazí na strane jednej prináša zvýšené náklady na strane druhej. Vtedy sa musí lesný hospodár rozhodnúť, kedy má zmysel viac zafinancovať na začiatku obnovy a kedy nie. Ako rýchlo sa nám ukáže efekt vynaložených peňazí. Miera ujatosti, veľkosť prírastku, výška predpokladanej nastupujúcej rúbaniskovej flóry a jej agresivita a v neposlednom rade i ľudský faktor. Má hospodár k dispozícii dostatočný počet pracovníkov na výkon ošetrovania kultúr a ochrany lesa?

Ako je to s dodávateľmi týchto prác, pripadne s potrebným strojovým vybavením, je ich dostatok alebo využívate na to OZLT?

Nevlastníme žiadne stroje na prípadnú aplikáciu celoplošnej prípravy pôdy. Na celom OZ máme tri bývalé UKT značky Zetor, ktoré pamätajú zašlé časy strojného vybavenia lesného hospodárstva. Slúžia nám na rozvoz materiálu v rámci LS. Očakávame schválenú investíciu štiepkovača na báze trojzávesu na jeden z týchto traktorov. Sme v očakávaní či následná požiadavka nebude na zakúpenie nového traktora... V tom prípade by sme iste prejavili záujem už o širšiu verziu adaptérov, frézu nevyvímajúc.

Keď sa na to pozrieme s výhľadom do budúcnosti. Má tento spôsob prípravy plochy vplyv na kvalitu pestovaných stromov a ekonomické ukazovatele do budúcnosti (v porovnaní s tými, ktoré by rástli na typickej rúbani)?

Túto otázku som už viac-menej zodpovedal, no i tak doplním, že efekt čistej nezaburinenej plochy, i s prípadným dočasným odstránením bylinného krytu sa prejaví v prvom resp. druhom roku po celoplošnej príprave, žiadnou resp. minimálnou

konkurenciou rastlín. Ale keďže preferujeme výsadbu topoľových sadeníc, ktorých výška je v priemere cez 1,8 m, aké tu môže hroziť nebezpečie. Umný lesný hospodár, a takého my máme, zabezpečí obnovu porastu v roku vzniku holiny resp. v najbližšie možnom termíne. Anuluje riziko rýchleho zaburinenia plochy, využíva existujúcu pôdnu vlhkosť, a ušetrené peniaze použije na individuálnu ochranu sadeníc proti zveri. Čo sa týka kvality pestovaných stromov, klasická celoploška ochudobňuje pôdne vrstvy od živín, ktorých deficit sa skôr či neskôr môže prejavíť na zdravotnom stave sadeníc, ako i na ich odolnosti voči biotickým a abiotickým činiteľom. Snáď by tu pomohlo následné hnojenie ale to je opäť otázka zvýšených finančných nákladov.

Ako dlho sa tento spôsob výsadby praktizuje? Je to historicky daná záležitosť, alebo novinka z posledných dvadsiatich – tridsiatich rokov.

Kolíška tohto výkonu je u našich susedov na Záhorí, kde viete piesky zalesňovať bez predchádzajúcej celoplošnej prípravy pôdy je snáď nemožné. Je spojené i s technicky náročným vytrhávaním pňov, a s tým spojeným i ich uskladňovaním na depóniach, ktorých plochy už majú značnú a nezanedbateľnú, pre lesného hospodára limitujúcu výmeru.

Verím tomu, že sa s týmto negatívnym javom čoskoro vysporiadajú.

A aby sme pojem celoplošnej prípravy nespájali iba so západným Slovenskom, presunieme sa s našimi otázkami až k jednému z našich najvýchodnejších závodov a rovnaké otázky sme položili aj výrobnotechnickému námestníkovi OZ Sobrance Jozefovi Staškovi.

V predchádzajúcich príspevkoch sme si predstavili dva rôzne spôsoby aplikácie celoplošnej prípravy. Akým spôsobom realizujete celoplošnú prípravu u vás?

OZ Sobrance praktizuje celoplošnú prípravu pôdy (CPP), asi od roku 2008 v spolupráci s RSLT Vranov spôsobom uvoľňovania pňov kopacím strojom a následne zhromažďovaním pňov a zvyškov po ťažbe do depónií. Pri takejto kombinácii použitých strojov dôjde k podstatne šetrnejšiemu (takmer k žiadnemu) zaobchádzaniu s povrchovou vrstvou pôdy. Do depónií sú navalované hlavne vykopané pne a zvyšky po ťažbe (hmota nehrúbia, úlomky konárov a zvyšná dendromasa). OZ Sobrance pokračuje vo využití dendromasy rokovaniami so záujemcami o štiepkovanie depónií, kde sa nachádza ešte predajná komodita dreva. Takto finalizované spracovanie dendromasy prispieje k ekonomickej efektívnosti celého procesu CPP.

Pre lepšiu predstavu mohli by sme poukázať na akých plochách celkovo sa na Vašom závode hospodári takýmto

Sobrance

spôsobom. Vedeli by ste to vyjadriť aj v percentách a aké druhy/druh/ drevín na nich pestujete,

OZ Sobrance využíva takýto spôsob obnovy v južných častiach Východoslovenskej nížiny, na LS Porúbka a LS Sečovce. Týmto spôsobom zabezpečuje obnovu hlavne topola šľachteného s prímiesou ďalších rýchlorastúcich drevín. Ročne obnovuje OZ cca 20 – 30 ha topoľových porastov. Na obnovu je najvhodnejší sadbový materiál dopestovaný v škôlkarskom stredisku Sobranecké kúpele, kde sú pestované najvhodnejšie klony topola pre podmienky OZ Sobrance.

Iste by stálo za zmienku povedať ako je pre váš závod finančne náročné hospodárenie týmto spôsobom, teda samotná príprava plochy na novú výsadbu?

Čo sa týka finančnej náročnosti CPP, tak je neopodstatnené porovnávať náklady v prvom roku, tu je potrebné hodnotiť finančnú náročnosť v súvislosti s finančnou náročnosťou nasledujúcich výchovných nákladov. V prípade CPP sú ďalšie výkony pestovnej činnosti mechanizované, podstatne menej náročné na ich financovanie, sú podstatne efektívnejšie a účinnejšie. OZ porovnal náklady na zabezpečenie porastu v prípade, že bola obnova vykonaná pomocou CPP s porastom, kde bola obnova vykonaná klasicky – manuálne. Porast obnovovaný klasicky sa podarilo zabezpečiť až osem rokov po začatí obnovy, kde bolo potrebné každoročné doplňovanie, a kde vzhľadom na ručnú (nedostatočnú a neúčinnú) starostlivosť o následný porast boli vynaložené vysoké náklady na sadbový materiál, vysoké náklady na starostlivosť, náklady na neustálu návratnosť do porastu. Porovnateľný porast, kde bola vykonaná CPP bol zabezpečený po troch rokoch a rozdiel nákladov bol takmer 3 tisíc Eur na jeden hektár! Takže ekonomika, kvalita a čas jednoznačne hovoria v prospech CPP!

Ako je to s dodávateľmi týchto prác, prípadne s potrebným strojným vybavením, je ich dostatok alebo využívate na to OZLT?

Čo sa týka dodávateľov prác CPP, tak OZ Sobrance má dlhodobú a obojstranne výhodnú spoluprácu s RSLT Vranov. CPP je

sadba

možné a vhodné vykonávať na prelome rokov – november až február, keď technika RSLT je nepoužiteľná v klasických opravách a údržbách pre jednotlivé OZ. Takže „mŕtvu“ sezónu drahej techniky RSLT dokážeme využiť práve pre CPP, ktorá je práve v tomto období najvhodnejšie – počas vegetačného kludu, bez prítomnosti zelenej biomasy.

Keď sa na to pozrieme s výhľadom do budúcnosti. Má tento spôsob prípravy plochy vplyv na kvalitu pestovaných stromov a ekonomické ukazovatele do budúcnosti (v porovnaní s tými, ktoré by rástli na typickej rúbani)?

Čo sa týka tejto otázky, tak odpoveď nájdeme už v predošlých názoroch OZ Sobrance na CPP. V období, keď celé Slovensko bojuje s ústupom smreka a ihličnatých drevín vhodných na piliarsku guľatinu, stáva sa čiastočne alternatívou topoľ a mäkké listnáče. Pri ich pestovaní pomocou CPP, pomocou cieľavedomého vyvzatovania takto obnovovaných porastov, čo OZ Sobrance intenzívne robí, dosiahneme veľmi pozitívne ekonomické

ukazovatele oproti klasickej obnove podobných porastov. A takýto spôsob pestovania topoľov je asi jediný v praxi lesníka, kedy dokáže porast obnoviť a dopestovať do rubnej zrelosti, o čom lesník pôsobiaci v dubových, bukových, smerových, jedľových a pri týchto drevinami zmiešaných porastov, môže len snívať, aby dokázal „svoj“ porast vyrúbať, obnoviť a dopestovať do nasledujúcej „žatvy“.

Ako dlho tento spôsob výsadby praktizuje OZ Sobrance? Je to historicky daná záležitosť, alebo novinka z posledných dvadsiatich – tridsiatich rokov.

V pôsobnosti OZ Sobrance boli podobné postupy používané už pred niekoľkým desaťročiami, ešte v 70 – tých rokoch minulého tisícročia, v rôznych obmenách, s rôznymi klonmi topoľov. My sme v podmienkach OZ Sobrance len využili, možno vylepšili, skúsenosti našich predchodcov a verím, že naši nasledovníci budú môcť využiť a vylepšiť tie naše skúsenosti, ak im v tom nezabránia samozvaní „ochrancovia“ prírody a lesa ...

Ďakujem za rozhovory.

-as-

Poradné orgány Ministerstva hospodárstva Slovenského štátu

Po vzniku Slovenského štátu muselo lesné hospodárstvo odznovu začať organizovať svoju infraštruktúru, pretože začalo plniť vrcholnú štátnu hospodársku, ale aj nákupnú a predajnú politiku svojej drevnej produkcie.

Slovenská lesnícka a drevárska rada

Vyhláškou ministra hospodárstva č. 34/1940, zo dňa 4. 3. 1940 bol Výbor pre vývoz dreva zrušený a jeho pôsobnosť sa preniesla na Slovenskú lesnícku a drevársku radu, ktorá bola zriadená vládny nariadením č. 121/1939 Sl. z. zo dňa 23. 5. 1939, ako poradný zbor Ministerstva hospodárstva vo veciach lesníckych a drevárskych.

Jej úlohou bolo:

- Usmerňovať lesnú ťažbu a distribúciu dreva a zásobovanie domáceho obyvateľstva.
- Staráť sa o odbyt a speňaženie dreva a drevárskych výrobkov na domácom a zahraničnom trhu.
- Usmerňovať vývoz a dovoz lesných a drevárskych výrobkov.
- Udržiavať kontakty so zahraničnými lesníckymi a drevárskymi spoločnosťami.
- Podporovať vývin lesníckeho a drevárskeho školstva a výskumníctva.

- Študovať, podporovať a propagovať lesné a drevárske hospodárstvo.
- Zaoštarovať a spracovávať potrebný štatistický materiál lesného a drevárskeho hospodárstva.
- Prakticky využiť vedecké poznatky v prospech lesného a drevárskeho hospodárstva v rámci osobitného študijného oddelenia.

Lesnícka a drevárska ústredňa

Slovenská lesnícka a drevárska rada bola len poradným zborom, ktorý nemal exekutívu a vojnová distribúcia vyžadovala orgán s väčšou autoritou. A tak minister hospodárstva vyhl. č. 245/1941 Úr. n. zo dňa 1.8.1941 zriadil Lesnícku a drevársku ústredňu, úlohou ktorej bolo:

- Riadenie trhu dreva a domáce zásobovanie.
- Usmerňovanie exportu čo do množstva a cien.
- Úlohy zveľaďovacie: zlepšenie práce drevorubačov, vybudovanie a podpora odborného školstva všetkých typov, vydávanie odborných kníh, propagácia významu lesa a dreva, podporovanie zalesňovania, lesného a drevárskeho výskumníctva.

Na čele Ústredne bol predseda zodpovedný ministrovi hospodárstva. V jeho činnosti mu napomáhal poradný zbor, ktorý sa skladal zo zástupcov ministerstiev a z odborníkov lesného a drevárskeho hospodárstva. Finančné prostriedky LDÚ čerpala z príspevkov vyberaných pri vývoze dreva, pri povoľovaní mimoriadnych ťažieb dreva a premien lesných kultúr. Tieto prostriedky LDÚ používala na zveľaďenie lesného a drevárskeho hospodárstva. V roku 1943 bol vydaný služobný, disciplinárny a kancelársky poriadok LDÚ schválený Ministerstvom hospodárstva po dohode s Ministerstvom financií.

Organizačná štruktúra Lesníckej a drevárskej ústredne

Pozostávala z troch oddelení, učtárne a kancelárie. Lesohospodárske záležitosti riadil **Ing. Alexander Móric** a záležitosti drevárskeho priemyslu **dr. Ján Kempný**.

Kto bol Ing. Alexander Móric?

Narodil sa 5.3.1908. Odborový radca a predseda Lesníckej a drevárskej ústredne.

Od roku 1935 bol pracovníkom taxácie lesodohľadacej služby na Krajinskom úrade v Bratislave, potom pracoval na Ministerstve hospodárstva a v Lesníckej a drevárskej ústredni, ktorej bol neskôr aj vedúcim.

Po druhej svetovej vojne organizoval zalesňovacie práce spustnutých pozemkov, venoval sa zberu semien lesných drevín, zakladaniu lesných škôlok, navrhoval zalesnenie povodí riek a spolupracoval na vodohospodárskom pláne Slovenska.

Po roku 1948 pôsobil na Odbore lesnej a drevárskej politiky Povereníctva pôdohospodárstva.

Bol spoluzakladateľom časopisu Poľana, dlhoročným členom redakčnej rady Vodohospodárskeho spravodajcu. Zomrel 24.9.1972.

Lesnícka a drevárska ústredňa a jej ďalšie oddelenia:

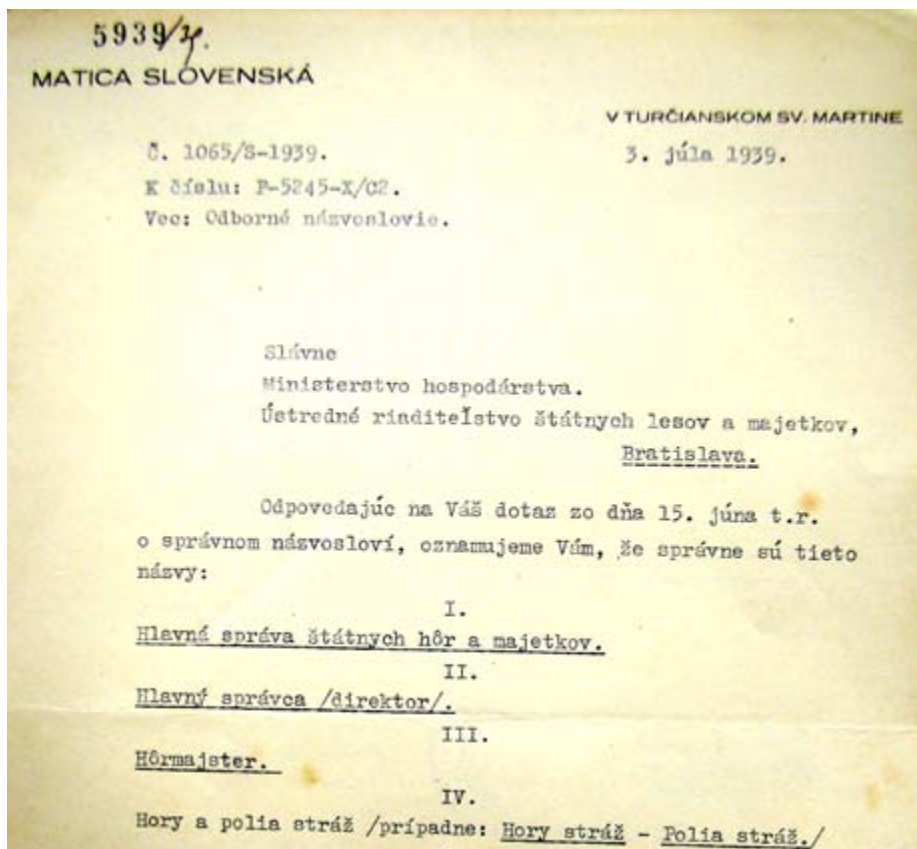
I. Oddelenie-export. Do tohto oddelenia bola zahrnutá aj kontrolná stanica LDÚ so sídlom v Humennom, ktorej úlohou bolo zabezpečiť zlepšenie kvality vyvázaného drevného uhlia a o zásobovanie domáceho trhu.

II. Oddelenie prvovýroby

III. Oddelenie distribúcie

Okrem toho LDÚ zamestnávala na lesných oddeleniach okresných úradov jednu kancelársku silu.

Predsedom Lesníckej a drevárskej ústredne sa stal **Ing. Koloman Kosljar (1904-1946)**.

Matica slovenská opäť exceluje

Prezídium Ministerstva hospodárstva vydalo dňa 1.7.1941 pod č. Prez-R-101/7-41 dekrét, ktorým ho menovalo na základe § 5 vyhlášky č.245/1941 Ú.n. za predsedu LDÚ a súčasne uvoľnilo zo služby na X. odbore Ministerstva hospodárstva (Ústredného riaditeľstva štátnych lesov a majetkov). S pozdravom Na stráž! Podpísaný minister Dr. Medrický v. r.

Pripomeňme si, kto bol Ing. Koloman Kosljar:

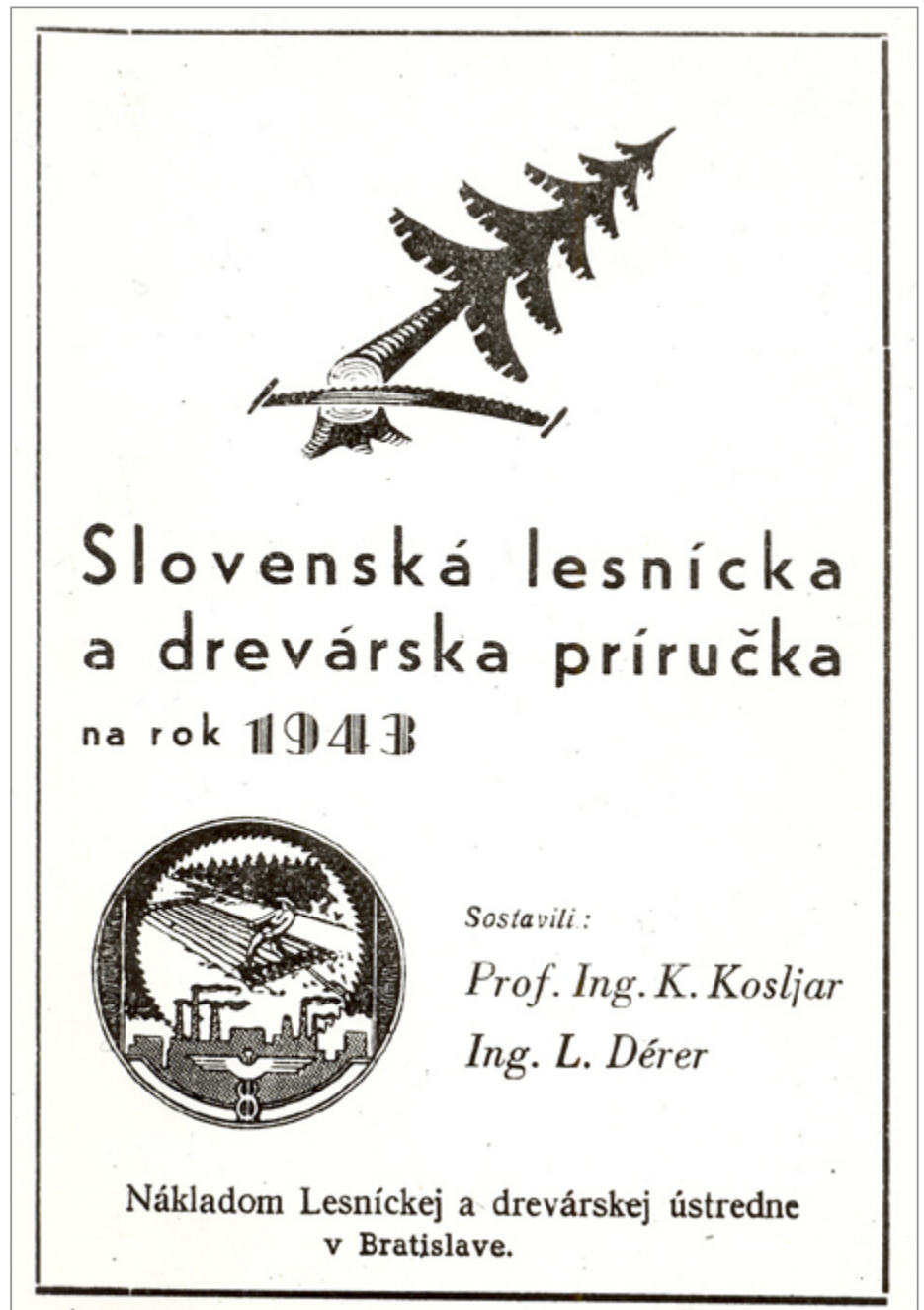
Narodil sa 30.3.1904 v Kysuckom Novom Meste. Študoval na gymnáziu v Žiline a lesné inžinierstvo na Českom vysokom učení technickom v Prahe (1926). V roku 1926 bol na študijnom pobyte vo švédskom Stockholme a roku 1938 vo Švajčiarsku. V rokoch 1927-1929 začínal na lesných správach štátnych lesov v Žarnovici a Brandýse nad Labem. Od roku 1929 pracoval vo firme Družstvo na odpredaj dreva, ďalej ako referent drevárskej komisie Obchodnej komory v Košiciach, neskôr pracovník firmy Dredoma v Bratislave. Od roku 1935 pôsobil, ako lesmajster a vedúci Správy štátnych lesov a majetkov Hliníku n. Hronom. Od roku 1938 viedol obchodné oddelenie Ústredného riaditeľstva štátnych lesov v Bratislave, ktorého bol organizátorom. V roku 1940 sa stal mimoriadnym profesorom lesnej ťažby, lesníckej obchodnej náuky a účtovníctva na Odbore poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Zaoberal sa hlavne otázkami zužitkovania drevnej suroviny, obchodných vzťahov, odbornej výchovy v lesníctve a modernizáciou lesného hospodárstva. Organizoval inštruktorské školenia pre pracovníkov v lesnom hospodárstve. Je autorom praktických príručiek a odborných článkov v časopisoch Les a drevo, Lesnícká práca a Technik. Knižné práce v spoluautorstve s Ing. Déerom: Rukoväť pre drevorubača (1940), Slovenská lesnícka a drevárska príručka na rok 1942, 1943, 1944. Bol členom Prezídia Slovenskej lesníckej a drevárskej rady a od roku 1941 predsedom Lesníckej a drevárskej ústredne v Bratislave, ktorá zanikla roku 1951. Zomrel mladý, predčasne, počas zahraničnej služobnej cesty 7.6.1946 v nemeckom Passau.

Lesnícka a drevárska ústredňa ostala fungovať ešte pár rokov po vojne. Samozrejme, že nezapadala do rámca komunistickej predstavy riadenia lesného hospodárstva a tak vládnym nariadením č. 201/1950 zo dňa 19.12.1950 bola zrušená a jej pôsobnosť prešla na

- Ministerstvo pôdohospodárstva vo veciach lesného hospodárstva
- Ministerstvo priemyslu vo veciach spracovania dreva.

A to bol súčasne začiatok permanentnej reorganizácie lesného hospodárstva v Československu a na Slovensku.

Viliam Stockmann

Lesnícke motívy na slovenských známkach.jpg

Les pod nohami

Chceli by ste vstať ráno z postele a na vlastné oči vidieť samého seba kráčať po lesnom machu, prekračovať skaly, alebo sa snažiť balansovať na čerstvo spadnutom strome tak, aby ste krokom vpravo alebo vľavo nezničil semenáčky alebo aby stena bodaj ešte v polospánku nezastúpili nič ne- tušiaceho lesného tvora. Iste máte svoje obľúbené miesto v lese a moderná doba vám ho dokáže priniesť priamo domov. A dokonca sa môžete aj sami rozhodnúť, kam si ho „ukryjete“ a komu ho ukážete. Takto môžete mať svoj kúsok lesa hoci aj na najvyššom poschodí bytového domu alebo napríklad aj niekoľko metrov pod úrovňou zeme vo vašej pivnici.

To, o čom tu píšem, nie sú výmysly, ale takzvané 3D obrazce ľahko aplikovateľné vo forme liatych podláh na rôznych, aj poničený betónový podklad, ktorý je v priebehu montáže nahradený betónovým základom – úplne rovným a z kvalitných materiálov.

Tieto podlahy sú zaujímavé nielen svojím 3D efektom, ale prinášajú aj veľmi nízke riziko vzniku prasklín alebo iných defektov. Tekuté linoleum je druh podlahovej krytiny so životnosťou najmenej 40 rokov a certifikovanou ekologickou čistotou materiálu. Odoláva úderom, vode a vlhkosť, chemikáliám a je antistatické.

A akým postupom sa fotografia vášho obľúbeného lesa dostane na vašu podlahu?

Pôvodná podlaha sa najskôr očistí od nečistôt a prachu. Povrch sa zatmelí a natemperuje, pričom výška tejto vrstvy nesmie presahovať 2-2,5 mm. Následne sa nanáša vrstva základného tmelu a po jeho vytvrdnutí prichádza na rad masťnejší koncový tmel. Po opätovnom vytvrdnutí sa nanáša prvá vrstva laku a po jej zaschnutí prichádza na rad vrstva laku, ktorá už obsahuje dekoratívne prvky, napríklad aj váš kúsok lesa, či obľúbený potôčik... Potom už len vrchné vrstvy laku a môžete začať kráčať lesným chodníkom bez toho aby ste si zašpinili svoje papuče.

-as-

Boží hrob nenájdete len v Jeruzaleme

Veľká noc je po Vianociach druhým najvýznamnejším sviatkom cirkevného roka. Podľa kresťanskej tradície sa viaže k biblickému príbehu o zmŕtvychvstaní Ježiša Krista, ktoré počas veľkonočných sviatkov slávia kresťania po celom svete. Predchodcom dnešných veľkonočných sviatkov bol židovský sviatok jari „pésah“, ktorý sa konal po prvom splne Mesiaca, po jarnej rovnodennosti. V maloázijských a stredomorských kultúrach sa sviatky jari spájali s predstavou znovuzrodenia významných božstiev. Splynutím viacerých predkresťanských staroslovanských, starožidovských a kresťanských predstáv vznikol veľký komplex zvyklostí a obradov, z ktorých sa mnohé zachovali až dodnes. Najviac obradov a zvyklostí, či už v tradičnom vidieckom alebo v cirkevnom prostredí sa viaže k tzv. Veľkému týždňu, ktorý vrcholí posvätným trojdňím: Zeleným štvrtkom, Veľkým piatkom a Bielou sobotou so slávnosťou Vzkriesenia Ježiša Krista (veľkonočná vigília) a Veľkonočnou nedeľou.

Jedným z cirkevných obradov viažúcich sa k Veľkej noci patrí každoročné symbolické spodobenie Kristovho hrobu v rímsko-katolíckych kostoloch, tzv. Boží hrob (miesto, v ktorom bolo uložené telo Ježiša Krista po jeho smrti). Jedná sa o osobitne pripravené miesto mimo hlavného oltára, najčastejšie v bočnej lodi kostola, kde je počas veľkonočnej vigílie uložená a vystavená Eucharistia. V jej blízkosti býva vystavená socha zomretého Ježiša Krista v skalnom hrobe a pri ňom je vystavený veľký kríž so

zapálenými sviecami, určený na poklonu. Vo viacerých slovenských lokalitách Boží hrob dokonca strážia skutoční strážcovia v zbroji. Na znak úcty býva toto miesto ozdobené kvetmi.

Boží hrob je počas Veľkej noci neoddeliteľnou súčasťou mnohých katolíckych kostolov a stal sa významným prvkom ľudovej zbožnosti. Veriaci kresťania už v minulosti prechovávali k nemu patričnú úctu. Preto si ho niektorí preniesli aj k sebe do príbytkov, buď vo forme malieb na skle, sošiek alebo v podobe domáceho oltára. Aj Lesnícke a drevárske múzeum má vo svojej národopisnej zbierke takého symbolické spodobenie Kristovho hrobu – domáci oltárik, ktorý pozostáva zo súsošia drevených plastiek. Súsošie tvorí kríž s nariasenou bielou plachtou, pôvodne pozlátenou a rebrík, opierajúci sa o kríž. Pod krížom sa nachádza had s červeným jazykom, ktorý je obtočený okolo trňového konára. Had sa v kresťanskom umení často vyskytuje ako symbol smrteľnosti. Pri zobrazovaní ukrižovania, had ležiaci pri kríži alebo sa obtáčajúci okolo kríža symbolizuje prvotný hriech. Ako súčasť tohto domáceho oltárika vyjadruje symbol zrady a falošnosti. Súsošie Božieho hrobu dopĺňajú tri ženy zoskupené okolo mŕtveho Krista zloženého z kríža a uloženého v hrobe: Panna Mária – matka Ježiša, Mária Magdaléna a Mária Jakubova, ktoré prichádzajú k hrobu zabalzamovať Kristove mŕtve telo. V rukách držia nádoby s olejom a balzomom. Hrob strážia dvaja vojaci so zbraňou v ruke. Žiaľ, zbrane

sa nedochovali, ale z uchopenia rúk vojakov je zrejmé, že pravdepodobne išlo o kopije ktoré boli pôvodne súčasťou sôch. Súsošie vyrezal neznámy rezbár z Banskej Štiavnice, niekedy okolo roku 1920. Pôvodný majiteľ oltárika sa v 50-tych rokoch presťahoval do Zvolena, odkiaľ sa v roku 2000 dostal do Lesníckeho a drevárskeho múzea. Takýto domáci oltárik – Boží hrob býval inštalovaný počas veľkonočných sviatkov v katolíckych domácnostiach v tzv. kultovom kúte. Kultový kút bolo miesto v hlavnom obytnom priestore vo vidieckych domácnostiach, ktoré bolo miestom každodenného stolovania, ale aj modlenia. Jeho najdôležitejšou súčasťou boli dôležité predmety najmä z hľadiska viery (sväté obrázky, pamiatky z púť, dôležité dokumenty, sošky svätých a pod.).

Zvyk spodobovať Boží hrob prišiel na naše územie z východu, pravdepodobne z Jeruzalema. Na území Slovenska nachádzame prvú zmienku o Božom hrobe už v roku 1341 v Bratislavskom misáli, no pravdepodobne sa táto tradícia vyskytovala na našom území aj skôr. V 16. storočí sa vďaka jezuitom, ktorý sa snažili odpočívania Krista v hrobe a jeho vzkriesenie priblížiť prostému ľudu, sa stávanie Božieho hrobu rozšírilo aj v Nemecku, Rakúsku či Česku. Zaujímavosťou je, že tento zvyk sa zachoval len v krajinách strednej Európy bývalého Rakúsko-Uhorska, na území Ostrihomskej arcidiecézy. V katolíckych krajinách na juh od Álp, Boží hrob nepoznali.

Stanislava Cúthová, LDM

Domáci oltárik – Boží hrob, Lesnícke a drevárske múzeum

Zeleným hore! 😊

V rámci práce lesných pedagógov sa dňa 17.3.2017 /teda piatok/ od 8,00 do cca 13,00 hod uskutočnilo zalesňovanie s deťmi zo ZŠ Šaštín. Zúčastnilo sa tu spolu 19 žiakov zo siedmeho ročníka tejto ZŠ.

Zalesňovali sme porast č. 545 na lesnej správe Šaštín. Deti boli veľmi šikovné, čo dokazuje, že bolo dovedna zasadených 2000 sadeníc borovice lesnej.

Zo zamestnancov sa zúčastnili: PhDr. Lýdia Smolarčíková, Ing. Vaculková, Anton Cintula, Marek Holický a Jozef Černý. Pochvalu za hladký priebeh tejto akcie si zaslúži aj vedúci LS Šaštín – Eugen Szöke.

Akcia bola dobre pripravená a myslím si, že aj vďaka nádhernému počasiu splnila svoj účel. Všetci sme tak strávili pekné chvíle v našich lesoch na Záhorí.

LESU ZDAR!

Lukáš Hulka
vedúci EOU, OZ Šaštín

Kurz rezu ovocných stromov

V EkoParku Holá Hora sa 18. marca pod záštitou mesta Prešov uskutočnilo bezplatné školenie rezu ovocných drevín s praktickými ukázkami. Školenie viedol Peter Švidroň ako prednášajúci.

Počasia síce nesvedčilo o prichádzajúcej jari a sypalo veľké vločky mokrého snehu, ale hojné počty záujemcov sa už nevedeli dočkať zahájenia záhradkárskej sezóny a dychtivo hltali každé slovo, aby poznatky neskôr uplatnili vo svojich záhradách. Ozrejmili si základné informácie o fyziológii drevín, o tom, ako a kedy správne rezať a ošetrovať svoje stromy, aby im prinášali pravidelnú, kvalitnú a chutnú úrodu. Po prednáške sa rozprúdila živá diskusia svedčiaca o záujme ľudí zvelaďovať svoje záhrady a učiť sa

nové veci, lebo „**v správnom čase a správnym strihom dokážeme u ovocných stromov vytvoriť správny pomer medzi rastom a rodivosťou**“. Ak zákonitosti rastu a rezu stromov nechápeme, vtedy radšej nerezme vôbec, lebo nesprávnym orezom narobíme viac škody ako úžitku.

V ekoparku boli pre účastníkov pripravené aj stanovištia s odborným poradenstvom v oblasti arboristiky (Martin Kolník), krajinskej a záhradnej architektúry (Viera Ježiková), ochrany prírody (Júlia Cinkanič Brtková), stánok lesnej pedagogiky pre rodičov s deťmi LESY SR, ochrana rastlín, prezentácia ekologických hnojív, náradia a motorových píl. Milým prekvapením bolo aj pohostenie, čaj a chutný guľaš.

Snahou lektorov je zorganizovať ďalšie prednášky a priniesť odbornej i laickej verejnosti nové informácie z okruhu zaujímavých tém. Veríme, že sa podarí nájsť pre tento zámer účinnú podporu nielen zo strany mesta Prešov.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na príprave tohto školenia a investovali doň svoj čas, vedomosti a prostriedky.

Viera Ježiková

Lesné lanové systémy

(2. časť)

Od roku 1955 dochádza k rozvoju na úseku približovanie dreva lanovkami vlastnej výroby. Hlavné dôvody pre zavedenie výskumu a vývoja na Slovensku bola nízka hustota odvozných lesných sietí a množstvo horských terénov s dlhými strmými svahmi a veľkými zásobami rubných a prestarnutých porastov. Príčinili sa o to hlavne Výskumná stanica v Oravskom Podzámku a Výskumná stanica v Křtinách. Ako prvé boli použité v prevádzke lanovka **VLn**. Inovovaný systém sa vyrábal pod názvom **LS 1,5-300** (lanový systém). **JPL 2-600** a neskoršie lanovka **VLu-4**, a tiež vývozný typ **DGL 6-300**. Ako posledný typ lanovky bol **DPLu 2-200**. Pretože mnohé diely rozličných typov lanoviek sa od seba odlišovali najmä nosnosťou a malými konštrukčnými zmenami dielcov, prišlo k unifikácii jednotlivých typov lanoviek. Na základe unifikácie boli lanovky zaradené do troch základných skupín:

Do prvej skupiny patria najľahšie lanovky, ktorých základným typom je **približovacia univerzálna lanovka VLu-4**. Jej modifikáciou je **približovacia lanovka nahor VLn**.

Lanovka VLn

Dolná stanica lanovky VLu-4

Do druhej skupiny patria ťažšie lanovky zastúpené **dvojvozíkovou približovacou lanovkou DPL 2-2000**, **jednovozíkovou približovacou lanovkou nahor JPLn 2-300** a **jednovozíkovou približovacou lanovkou JPL 2-200**.

Do tretej skupiny patrí **dvojvozíková gravitačná lanovka DGL 6-3000**.

Prí druhej a tretej skupine prvé číslo za označením znamená nosnosť lanovky

v tonách, druhé číslo montážnu vzdialenosť v metroch.

Ako hnacie agregáty sa používali rôzne druhy navijakov. Podľa konštrukcie pohonného agregátu sa používali zariadenia so saňovými alebo samohybnými navijakmi. V lesnej prevádzke boli najrozšírenejšie traktorové lanové systémy. Medzi prvými navijakmi bol sériovo vyrábaný **trojhubnový saňový navijak**. Používal sa pri lanovke JPL

Pohonná stanica lanovky 1,5-300

2-600. Mal viacero nedostatkov, a preto sa namiesto neho začal vyrába navijak **DNSU-30**. Pre lanovku DPLu 2-200 skonštruovali vo Výskumnej stanici Oravský Podzámok jednobubnový saňový navijak **JNS-30**. Tento je možné použiť pre lanovky DPLu 2-2000, JPLn 2-300, VLu-4 a VLn. Pre lanovky VLu-4 a VLn skonštruovali navijak **DNSU-10** na traktore T-4 K-10. Pre ťažko prístupné terény odkiaľ sa približuje drevná hmota lanovkou VLu-4 skonštruovali vo Výskumnej stanici Křtiny ľahký navijak typu **JNS-10**.

Technická úroveň všetkých našich lanoviek bola v začiatkoch sériovej výroby na úrovni zahraničných lanoviek. Neskoršie však ani jeden typ sériovo vyrábanej lanovky nespĺňal požiadavky modernosti, ale najmä požiadavky rýchlomontáže pri ich stavbe, prevádzke a premiestňovaní.

Milan Longauer

Uveríte?

Začína hubárska sezóna!

Vo všetkých médiách slovenských, ale aj zahraničných začínajú prichádzať informácie o začiatku hubárskej sezóny. K hubárčeniu neodmysliteľne patrí nôž a košík. Podľa najnovších zistení anglických vedcov sa v lesoch začína vyskytovať nový druh hubára. Okrem svojho štandardného košíka má vo svojej výbave aj neodmysliteľnú igelitku. Proti logike a ekológii... Nová pomôcka, ktorá sa bude dediť určite z generácie na generáciu – rozkladá sa približne 500 rokov – pomôže pri zbere akéhokoľvek odpadu. Hubári novej generácie majú vo veľkej miere vyvinuté ekologické zmysľanie a myslia aj na ďalšie generácie a popri zbieraní jedlých húb zbierajú aj odpad. Pri pohľade na hubársky košík spolu s dubáčikom, kozáčikom

a plechovkou od piva sa určite pozastaví ne-jeden návštevník lesa. Štúdia tvrdí že, podľa momentálneho narastania počtu „multi hubárov“ o desať rokov bude hranica takmer

na 28% populácie. Človek – hubár 21. storočia zbiera nielen všetky jedlé hříby, ale aj odpadky a to všetko preto, lebo mu nie je naše životné prostredie ľahostajné.

Zasmejte sa

Koľko Einsteinov je potrebných na vymenenie žiarovky? To závisí na rýchlosti toho človeka a hmotnosti žiarovky. Alebo obrátene, samozrejme. A možno by bolo jednoduchšie nechať žiarovku a vymeniť miestnosť. Je to všetko relatívne.

Pesimista vidí tmú v tuneli,
Optimista ale vidí svetlo na konci tunela,
Realista už vidí svetlá vlaku,
Rušňovodič vidí troch bláznov na koľajniciach.

Kapitán rozkáže vojakovi ísť strážiť sklad výbušnín.
Ide ho po 10 minútach skontrolovať a on fajčí.

Kapitán naňho skričí:

– Čo si to dovoľujete. Takto prišlo o život tisícky ľudí.

Vojak mu odpovie:

Ale kapitán veď sme tu len dvaja.

Parašutista ide na svoj prvý zoskok. Je očividne nervózny. Všimne si to jeho skúsenejší kolega a snaží sa ho povzbudiť:

– „Bud' v pohode. Zatiahneš za žltú šnúрку a otvorí sa padák. Keby sa neotvoril, zatiahneš za červenú, to je záložný padák. A keby sa aj ten neotvoril, nič sa nedeje, dole je trampolína.“

Tak vyskočí, zatiahne za žltú šnúрку – a nič. Zatiahne za červenú – a zase nič. V tom vidí, ako oproti nemu (zospodu hore) letí nejaký muž. Tak sa ho radšej opýta:

– „Prosím vás, je dole trampolína?“

– „Ja neviem, ja som z plynárne!“

Receptár – Boršč

300g hovädzie mäso, 200g bravčové mäso, 50g slanina, 1 ks cibuľa, 300g koreňová zelenina, 200g kapusta biela

hlávková, 250g zemiaky, 200g paradajky v konzerve, 200g červená repa, 1 ks bobkový list, 5ks nové korenie, 10ks čierne korenie, 1 ČL mletá sladká paprika, 1 PL hladká múka, 150 ml smotana na šľahanie

Ostatné suroviny:

Citrónová šťava, petržlenová vňať, ocot na dochutenie, cukor na dochutenie, soľ

Postup:

Mäso opláchneme a dáme do hrnca so studenou vodou (asi 2l). Pridáme prekrojenú cibuľu, bobkový list, nové korenie, čierne korenie, soľ a pozvoľna varíme asi 2 hodiny.

Bravčové mäso vyberieme skôr, aby sa nerozvarilo. Potom vyberieme aj hovädzinu, vývar precedíme a dáme doňho očistenú a na kocky nakrájanú koreňovú zeleninu, zemiaky, paradajky a kapustu. Pridáme lyžicu octu a varíme 5 minút.

Červenú repu nakrájame, uvaríme v osolenej vode domäkka. Slaninu nakrájame na kocky, vyškvaríme, pridáme papriku, zamiešame a nalejeme do polievky.

V smotane dobre rozmiešame múku, nalejeme ju do polievky a za občasného miešania varíme asi 15 minút.

Nakoniec pridáme repu, na kocky nakrájané mäso, nasekanú petržlenovú vňať, pár kvapiek citrónovej šťavy, cukor a soľ.

Polievku prehrejeme, rozdelíme do tanierov a podávame s čerstvým chlebom.

Dobrá chuť!

Máj 2017

1	P	Sviatok práce
2	U	Žigmund
3	S	Galina, Timea Svetový deň slobody tlače Deň Slnka
4	Š	Florián, Floriána Výročie úmrtia M. R. Štefánika 13.ročník medzinárodnej výstavy FIRECO 2017 – EXPO Center Trenčín 38. ročník FLÓRA Bratislava – Incheba
5	P	Lesia, Lesana 13.ročník medzinárodnej výstavy FIRECO 2017 – EXPO Center Trenčín 38. ročník FLÓRA Bratislava – Incheba
6	S	Hermína 13. ročník medzinárodnej výstavy FIRECO 2017 – EXPO Center Trenčín 38. ročník FLÓRA Bratislava – Incheba
7	N	Monika 38. ročník FLÓRA Bratislava – Incheba
8	P	Ingrída Deň víťazstva nad fašizmom Svetový deň červeného kríža
9	U	Roland, Rolanda Deň Európy
10	S	Viktória
11	Š	Blažena NATUR EXPO – Veľtrh udržiteľného života v krajine – Veľtrhy Brno Národná výstava myslivosti – Veľtrhy Brno
12	P	Pankrác Európsky deň minerálov Region Tour Expo 2017 – EXPO Center Trenčín Ľudové umelecké remeslá 2017 – EXPO Center Trenčín NATUR EXPO – Veľtrh udržiteľného života v krajine – Veľtrhy Brno Národná výstava myslivosti – Veľtrhy Brno
13	S	Servác Medzinárodný deň sťahovavých vtákov Region Tour Expo 2017 – EXPO Center Trenčín Ľudové umelecké remeslá 2017 – EXPO Center Trenčín NATUR EXPO – Veľtrh udržiteľného života v krajine – Veľtrhy Brno Národná výstava myslivosti – Veľtrhy Brno
14	N	Bonifác Deň matiek NATUR EXPO – Veľtrh udržiteľného života v krajine – Veľtrhy Brno Národná výstava myslivosti – Veľtrhy Brno
15	P	Žofia, Sofia Svetový deň rodiny
16	U	Svetozár
17	S	Gizela, Aneta
18	Š	Viola Medzinárodný deň múzeí
19	P	Gertrúda, Gerda
20	S	Bernard, Bernarda Burza starožitností a gazdovské trhy – EXPO Center Trenčín Mezinárodná prodejní výstava minerálů, fosílií, šperků a přírodnin – Veľtrhy Brno
21	N	Zina Svetový deň kultúrnej rozmanitosti pre dialóg a rozvoj Mezinárodná prodejní výstava minerálů, fosílií, šperků a přírodnin – Veľtrhy Brno
22	P	Júlia, Juliana Medzinárodný deň biologickej rozmanitosti
23	U	Želmíra Medzinárodný strojársky veľtrh 2017, Agrokomplex Nitra
24	S	Ela Európsky deň národných parkov Medzinárodný strojársky veľtrh 2017, Agrokomplex Nitra
25	Š	Urban, Vanesa Medzinárodný strojársky veľtrh 2017, Agrokomplex Nitra
26	P	Dušan Medzinárodný strojársky veľtrh 2017, Agrokomplex Nitra
27	S	Iveta
28	N	Viliam
29	P	Lea, Maxim, Maxima
30	U	Ferdinand, Ferdinanda
31	S	Petronela, Petrana, Nela Deň otvárania studničiek

Apríl 2017

Životné jubileá

50 rokov

Bujna Rudolf st., vedúci LO Brod, LS Nitrianska Streda – OZ Topoľčianky

Ing. Bobok Jozef, vedúci EON – OZ Prievidza

Ing. Bettáková Eva, referent ekológie – OZ Prievidza

Ivanka Mário, vedúci LO, LS Nitrianske Pravno – OZ Prievidza

Hôrka Marián, manipulant, ES Trenčianska Turná – OZ Trenčín

Ing. Gregor Dušan, vedúci LS Predajná – OZ Slovenská Ľupča

Bernáth Ľudovít, manipulant ES Betliar – OZ Rožňava

Sabo Marián, vedúci LO, LS Slanec – OZ Sobrance

60 rokov

Kováčik Zdenko, technik LS Podhájska – OZ Levice

Pracovné jubileá

35 rokov

Haviarová Mária, referent správy a manažmentu majetku – OZ Považská Bystrica

Starobný dôchodok

Strapatý Juraj, vedúci LO, LS Dechtice – OZ Smolenice

Dubaj Ľubomír, vedúci ES Topoľčany – OZ Prievidza

Gregušová Anna, mzdová účtovníčka – OZ Čadca

Alena Výboštoková

Erby s nádychom lesa

Erb obce Hucin
(okres Revúca)

Erb obce Kalinov
(okres Medzilaborce)

Erb obce Kameničná
(okres Komárno)

Erb obce Lúky
(okres Púchov)

Erb obce Stariná
(okres Stará Ľubovňa)

Erb obce Zbudská Belá
(okres Medzilaborce)

Erb obce Šarišské jastrabie
(okres Stará Ľubovňa)

Poľský dub Josef je Európskym stromom roka 2017

Tohtoročný 21. marec nebol výnimočný len tým, že je na tento dátum pripadá Medzinárodný deň lesov, ale tiež bol dňom slávnostného vyhlásenia výsledkov ankety Európsky strom roka 2017. To sa konalo už tradične v Bruseli a 200 prítomných hostí sa dozvedeli medzi prvými, že Európskym stromom roka sa stal poľský dub Josef.

Tento rok o spomínaný titul spolu súťažilo 16 stromov, medzi ktorými nechýbal ani zástupca zo Slovenska. Tento rok našu krajinu reprezentoval Budatínsky platan, ktorý s počtom hlasov 6022 skončil v ankete na deviatom mieste. A tu už môžete vidieť, ktoré tri stromy so svojimi príbehmi získali v priebehu mesiaca február najväčšie počty z celkového rekordného počtu 125.568 hlasov.

Dub Jozef,

strom s príbehom, ako ho v tejto ankete označili je 650 rokov starý dub letný (*Quercus robur* L.) z Wisniowa, Podkarpatského vojvodstva v Poľsku. Ak by ste chceli osobne vidieť tohtoročného víťaza spomínanej ankety, mali by ste poznať príbeh, ktorým bol prezentovaný: „Zvláštny príbeh dubu Jozefa je spojený s miestom, kde strom rastie. Rodina Mycielskich bola týmto miestom taká očarená, že si ho zvolili za svoje panské sídlo. Zámok sa stal centrom kultúry a vzdelania celého regiónu. Počas druhej svetovej vojny bol dub útočiskom jednej židovskej rodiny, ktorá sa skrývala pred nacistami. Dub bol zobrazený aj na poľskej bankovke v hodnote 100 zlotých. V súčasnosti je obdivovaný mnohými návštevníkmi a je motívom fotografií a obrazov.“

Brimmonský dub,

sa umiestnil v ankete s 16.203 hlasmi na druhom mieste. Tento o 150 rokov mladší predstaviteľ rovnakého druhu – duba letného rastie v regióne Newtown, Powys, vo Walse v Spojenom kráľovstve a jeho osud bol už takmer spečatený ako sa ďalej dočítate v jeho stále nekončiacom životnom príbehu: „Tento prastarý dub môže mať viac ako 500 rokov. Už generácie sa o neho stará jedna rodina a pod jeho širokou korunou stáli svaďobčania pri slávnostnom foteňí už v roku 1901. V roku 2015 hrozil stromu zánik kvôli výstavbe nového obchvatu. Mervyn Jones, ktorý má farmu na mieste, kde strom rastie, spoločne s «Lovcom stromov» Robom McBridom nazbierali 5000

podpisov pod petíciu na jeho záchranu a poslali ju Welšskému parlamentu. Tým sa zaslúžili o zmenu trasy obchvatu a záchranu stromu.“

Lipa, láska na celý život

Takto sa prezentovali naši západní susedia na tejto súťaži 800-ročnou lipou malolistou (*Tilia cordata*) z oblasti Lipka pri Hornom Bradle, z Pardubického kraja, ktorá si 14,813 hlasmi stala tretím najkrajším stromom roka 2017. A čo sme sa o nej z tejto ankety dozvedeli?: „Pamätaná lipa rastie pri ceste smerujúcej od panského sídla na Lipce k miestu bývalého cintorína, ktoré je dnes upravené ako hrobka pôvodných majiteľov panstva Kustošov. Prvé panské sídlo tu postavili už v 13. storočí, a tak 800 rokov lipa víťala na svet mnoho narodených na Lipce aby ich následne odprevadila na ich poslednej ceste. Je zaujímavé, že do nej nikdy neudrel blesk. Traduje sa, že pod ňou táboril Ján Žižka, alebo že sa tu nakrátko zdržiaval Ján Ámos Komenský. Tiež sa hovorí, že láska partnerov, ktorí si ju prejavia pod lipou, bude nesmrteľná a prežije všetky životné úskalia.“

-as-

